

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om utsläppande på marknaden av timmer och trävaror och lag om ändring av 48 a kap. i strafflagen

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I propositionen föreslås det att det stiftas en lag om utsläppande på marknaden av timmer och trävaror. Samtidigt föreslås det att strafflagen ändras.

Syftet med propositionen är att på nationell nivå verkställa Europaparlamentets och rådets förordning om fastställande av skyldigheter för verksamhetsutövare som släpper ut timmer och trävaror på marknaden samt att genomföra EU-rättsakter som antagits med stöd av den. Rättsakterna gäller förhindrande av olaglig avverkning inom Europeiska unionen och utanför unionen. En förutsättning för utsläppande på marknaden av timmer och trävaror är att ett system för tillbörlig akt-samhet följs.

Enligt den föreslagna lagen ska Lands-bygdsverket vara behörig myndighet enligt

den ovannämnda förordningen. Lagen ska också innehålla bestämmelser om den behö-riga myndighetens tillsynsuppgift och om den behöriga myndighetens rätt att i anslut-ning till tillsynen få uppgifter av enskilda samt om informationsutbytet mellan olika myndigheter.

Enligt den ovannämnda förordningen ska medlemsstaterna fastställa regler om sank-tioner. I lagen om utsläppande på marknaden av timmer och trävaror ska det finnas be-stämmelser som gäller virkesförseelser. Det föreslås dessutom att en straffbestämmelse om virkesbrott fogas till strafflagen.

Lagarna avses träda i kraft så snart som möjligt.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
INNEHÅLL	2
ALLMÅN MOTIVERING	3
1 INLEDNING	3
2 NULÄGE	4
2.1 Lagstiftning och praxis	4
2.1.1 Inledning	4
2.1.2. Bestämmelser som gäller vård och användning av skog	5
2.1.3 Mätning av virke	7
2.1.4 Tvångsmedel	7
2.1.5 Tullens uppgifter och befogenheter	8
2.1.6 Vissa straffbestämmelser och förverkandepåföljd	9
2.2 Den internationella utvecklingen samt lagstiftningen i utlandet och i EU	11
2.3 Lagstiftning som gäller olaglig avverkning inom Europeiska unionen.	13
2.4 Bedömning av nuläget	14
3 MÅLSÄTTNING OCH DE VIKTIGASTE FÖRSLAGEN	16
3.1 Målsättning	16
3.2 Alternativ	17
3.3 De viktigaste förslagen	18
4 PROPOSITIONENS KONSEKVENSER	19
4.1 Ekonomiska konsekvenser	19
4.2 Konsekvenser för myndigheternas verksamhet	19
4.3 Miljökonsekvenser	21
4.4 Samhälleliga konsekvenser	21
5 BEREDNINGEN AV PROPOSITIONEN	22
5.1 Beredningsskeden och beredningsmaterial	22
5.2 Remissyttranden och hur de har beaktats	22
6 SAMBAND MED ANDRA PROPOSITIONER	23
DETALJMOTIVERING	24
1 LAGFÖRSLAG	24
1.1 Lagen om utsläppande av timmer och trävaror på marknaden	24
1.2 Lagen om ändring av 48 a kap. i strafflagen	30
2 NÄRMARE BESTÄMMELSER	32
3 IKRAFTTRÄDANDE	32
4 FÖRHÅLLANDE TILL GRUNDLAGEN SAMT LAGSTIFTNINGSORDNING	32
LAGFÖRSLAG	36
1. Lag om utsläppande av timmer och trävaror på marknaden	36
2. Lag om ändring av 48 a kap. i strafflagen	40
BILAGA	41
PARALLELLTEXT	41
Lag om ändring av 48 a kap. i strafflagen	41

ALLMÄN MOTIVERING

1 Inledning

Europeiska unionen har ansett att olaglig avverkning är ett betydande globalt problem och har därför under de senaste åren vidtagit åtgärder för att för sin del bidra till en minskning av företeelsen. Med olaglig avverkning avses avverkning och bearbetning av samt handel med timmer i strid med den lagstiftning som är tillämplig i avverkningslandet. Olaglig avverkning är ett mångfacetterat problem med många orsaker. Utgångspunkten är den stora efterfrågan på timmer samt bristerna i skogsförvaltningen, den övriga förvaltningen och lagtillsynen samt problemen med korruption. Exakta uppgifter om volymen av och värdet på den olagliga avverkningen finns inte att tillgå, eftersom avverkningen sker i hemlighet. Det finns likväl bevis på att det är fråga om ett betydande problem som fortfarande växer. I synnerhet i många utvecklingsländer är volymen av olaglig avverkning lika stor eller rentav avsevärt större än den lagliga avverkningen. Olaglig avverkning sker också i Europa, men inte i någon betydande omfattning.

Olaglig avverkning inverkar märkbart på den globala avskogningen och därigenom på klimatförändringen och förlusten av biologisk mångfald. Den olagliga avverkningen försämrar även konkurrenskraften för de verksamhetsutövare som följer lagarna både i export- och importländerna och orsakar ett betydande inkomstbortfall för staterna. Dessutom utgör den ett hinder för en hållbar utveckling i utvecklingsländerna och bidrar till att finansiera väpnade konflikter. Allvarliga brott mot de mänskliga rättigheterna kan även vara förknippade med olaglig avverkning.

I samband med G8-ländernas skogsprogram 1998 tog man för första gången in bekämpningen av olaglig avverkning och olaglig timmerhandel i den internationella mellanstatliga diskussionen. Inom ramen för skogsprogrammet ordnade de ledande industriländerna och Världsbanken för de asiatiska skogsministrarna ett FLEG-möte (Forest Law Enforcement and Governance), som

hölls på Bali i september 2001 och gällde olagliga avverkningar. Motsvarande möten har under senare år hållits även i andra regioner. Ärendet togs till behandling även vid utarbetandet av arbetsprogrammet för Förenta nationernas skogsforum 2001 samt följande år vid toppmötet om hållbar utveckling (World Summit on Sustainable Development, WSSD) i Johannesburg. En av Europeiska kommissionens centrala fortsatta åtgärder med anknytning till toppmötet i Johannesburg är att finna en lösning på problemet med olaglig avverkning.

Europeiska unionen offentliggjorde 2003 en handlingsplan för skogslagstiftningens efterlevnad, styrelseformer och handel med tredjeländer, FLEGT, (KOM(2003) 251 slutlig, Forest Law Enforcement, Governance and Trade). Handlingsplanen täcker på ett omfattande sätt olika alternativa åtgärder som hör till förebyggandet av olaglig avverkning, t.ex. stöd till producentländer, insatser som inverkar på handeln (licenssystem, andra lagstiftningsmässiga alternativ), offentlig upphandling, initiativ inom den privata sektorn, finansiering och investering samt utnyttjande av befintliga internationella avtal. Viktiga delar i handlingsplanen är förordningen om ett frivilligt licenssystem, Flegt-partnerskaps-avtalet med timmerproducerande länder och eventuella andra tilläggsåtgärder.

Det frivilliga licenssystemet behandlas i rådets förordning (EG) nr 2173/2005 om upprättande av ett system med Flegt-licenser för import av timmer till Europeiska gemenskapen (nedan *förordningen om ett licenssystem*). Licenssystemet, som kontrollerar importen av timmer till Europeiska unionen, införs genom frivilliga bilaterala partnerskapsavtal med de träproducerande länderna. I förordningen förutsätts att en gällande Flegt-licens visas upp när timmer enligt förordningen importeras till unionen från ett partnerland.

Tilläggsåtgärderna behandlas i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 995/2010 om fastställande av skyldigheter för verksamhetsutövare som släpper ut

timmer och trävaror på marknaden, (nedan *timmerförordningen*), och verkställs EU-rättsakter som antagits med stöd av den. I timmerförordningen finns bestämmelser om skyldigheter för verksamhetsutövare som importerar timmer eller trävaror till unionen. Förordningen gäller också de verksamhetsutövare som släpper ut på unionsmarknaden sådant timmer som har producerats inom unionen. Med utsläppande på marknaden avses enligt definitionen i artikel 2 i timmerförordningen leverans för första gången, oberoende av leveranssätt och försäljningsteknik, av timmer och trävaror på den inre marknaden för distribution eller användning i samband med kommersiell verksamhet, mot betalning eller gratis. Förordningen bygger på principen om tillbörlig aktsamhet (*due diligence*). Förordningen ålägger verksamhetsutövare att visa försiktighet och gott omdöme samt vidta konkreta åtgärder för att fastställa lagligheten för timmer och trävaror som tas med i deras leveranskedja och för att minimera risken för att de ska släppa ut olagligt avverkat timmer och trävaror som härrör sig från sådant timmer på unionsmarknaden. Lagligheten fastställs i enlighet med lagstiftningen om skogsförvaltning, avverkning och timmerhandel i det land där avverkningen skett.

Både i förordningen om ett licenssystem och i timmerförordningen hänvisas till den CITES-konventionen (*Convention on international trade in endangered species of wild flora and fauna*). Konventionen gäller över 30 000 utrotningshotade arter av vilda djur och växter, delar av sådana arter och handel med produkter som framställts av sådana arter. Avsikten med konventionen är att skydda vilda växter och djur genom att kontrollera handeln med dem. CITES-konventionen ingår i Europeiska unionens lagstiftning. Konventionen hänför sig till rådets förordning (EG) nr 338/97 om skyddet av arter av vilda djur och växter genom kontroll av handeln med dem (nedan *CITES-förordningen*). Bestämmelser som gäller verkställandet av CITES-förordningen finns i naturvårdslagen (1096/1996). När det gäller tillstånd och certifikat som hänför till CITES-konventionen är Finlands miljöcentral behörig myndighet. Tillsynen över import, ex-

port, reexport och transitering enligt CITES-förordningen hör till Tullens uppgifter.

Förordningen om ett licenssystem hänför sig till CITES-konventionen så att det enligt artikel 4 i förordningen inte behövs en Flegt-licens vid import från ett partnerland om det är fråga om trävaror av de arter som förtecknas i bilagorna A, B och C till CITES-förordningen. Timmerförordningen hänför sig åter till CITES-konventionen, eftersom timmer och trävaror som har beviljats en Flegt-licens eller ett CITES-tillstånd anses vara lagliga enligt artikel 3 i förordningen.

2 Nuläge

2.1 Lagstiftning och praxis

2.1.1 Inledning

Avsikten med propositionen är att på nationell nivå verkställa timmerförordningen och de EU-förordningar som antagits med stöd av den. Enligt timmerförordningen är det förbjudet att släppa ut olagligt avverkat timmer eller trävaror som härrör från sådant timmer. I timmerförordningen finns bestämmelser om den skyldighet som gäller systemet för tillbörlig aktsamhet. Systemet för tillbörlig aktsamhet innebär olika slag av faranden som krävs för att se till att olagligt avverkat timmer eller trävaror som härrör från sådant timmer inte kommer ut på marknaden.

I anknytning till bestämmelserna i timmerförordningen behandlas det i avsnitten som ingår kap. 2.1 i propositionen först bestämmelser som gäller behandling av skog, eftersom man enligt timmerförordningen med tillämplig lagstiftning avser bl.a. lagstiftning om avverkning. Dessutom behandlas lagstiftningen om mätning av virke, eftersom det i den skyldighet som gäller systemet för tillbörlig aktsamhet bl.a. ingår erhållande av uppgifter om mängden avverkat timmer och timmerhandelns parter. Dessa uppgifter framgår av mätningshandlingen. I avsnitten som ingår i kap. 2.1 behandlas också kort tvångsmedel och Tullens befogenheter. Befogenheterna behandlas eftersom man enligt timmerförordningen med tillämplig lagstiftning bl.a. avser bestämmelser om tullar.

Tvångsmedel behandlas i propositionen, eftersom beslag nämns om ett exempel på åtgärder med vars hjälp en myndighet kan ingripa vid en sådan förekomst av timmer och trävaror som är i strid med timmerförordningen. Tvångsmedel och Tullens befogenheter behandlas, eftersom det i propositionen anses att den behöriga myndigheten enligt timmerförordningen inte kan avgöra om timret eller trävarorna har ett lagligt ursprung, utan att frågor av detta slag ska behandlas vid en domstol i samband med behandlingen av ett brottmål.

2.1.2. Bestämmelser som gäller vård och användning av skog

Vård och användning av skog

Skogslagen (1093/1996) trädde i kraft den 1 januari 1997. Syftet med skogslagen är att främja en ekonomiskt, ekologiskt och socialt hållbar vård och användning av skogarna så att skogarna hållbart ger en god avkastning samtidigt som deras biologiska mångfald bevaras. I syfte att trygga en fortsatt timmerproduktion föreskriver lagen en skyldighet att åstadkomma återväxt efter avverkning av skog. Samtidigt begränsas alltför kraftigt beståndsvårdande avverkning i växtliga skogar och förnyelseavverkning i unga skogar samt behandlingen av sådana livsmiljöer som är särskilt viktiga för skogarnas mångfald.

Skogslagen har ändrats ett flertal gånger. Den senaste ändringen av skogslagen gällde en komplettering och precisering av de bemyndiganden som ingår i skogslagen. Till skogslagen fogades en definition av avslutandet av förnyelseavverkning. I skogslagen togs in bestämmelser om de trädslag som ska användas för det plantbestånd som anläggs efter en förnyelseavverkning. Ett plantbestånd får anläggas genom att använda det skogsodlingsmaterial som har angetts i lagen och som till sitt ursprung lämpar sig för förhållandena på förnyelseområdet, eller genom naturlig förnyelse. Förutsättningen för en lyckad skogsförnyelse är att använda till sitt ursprung lämpligt skogsodlingsmaterial. Avsikten var att genom de nya bestämmelserna bidra till att skapa ett plantbestånd med god växtkraft. I skogslagen preciserades

också tidsfristerna för anläggandet av plantbestånd efter förnyelseavverkning och definitionen av ett i ekonomiskt hänseende utvecklingsdugligt plantbestånd.

Med stöd av skogslagen har statsrådets förordning om hållbar skötsel och användning av skog (1234/2010) och jord- och skogsbruksministeriets förordning om anmälan om användning av skog och om anmälan om anläggande av plantbestånd (1308/2010) utfärdats.

Uppgifterna i samband med verkställigheten av lagen hör huvudsakligen till Finlands skogscentral. Finlands skogscentral är organisatoriskt en del av den s.k. indirekta statsförvaltningen, och bestämmelser om centralens befogenheter, ansvar och skyldigheter finns i lagen om Finlands skogscentral (418/2011). Landsbygdsverket sköter sådana uppgifter i samband med verkställigheten av skogslagen som innebär betydande utövning av offentlig makt. Landsbygdsverket är en myndighet, och i lagen om Landsbygdsverket (666/2006) finns bestämmelser om verkets uppgifter.

Regeringen har till riksdagen överlämnat en regeringsproposition med förslag till lag om ändring av skogslagen (RP 75/2013 rd). Enligt propositionen ska det göras betydande innehållsmässiga ändringar i skogslagen. De ska gälla främjande av verksamhetsbetingelserna för skogsbruket och för träindustrin, förbättrande av markägarnas egendoms- skydd, tryggande av skogsnaturens mångfald och en förenkling av tillsynen över skogslagen. Enligt propositionen ska bestämmelserna om avverkning preciseras så att förutsättningarna för odling av skog med varierande åldersstruktur beaktas.

I propositionen om en ändring av skogslagen föreslås det ändringar av lagens tillämpningsområde liksom också bestämmelserna om genomförande av förnyelseavverkning och beståndsvårdande avverkning, skyldigheterna till följd av förnyelseskyldigheten samt definitionen av utvecklingsdugligt plantbestånd. Lagen ska preciseras när det gäller det ansvar som avverkaren och den som planerar stämplingsposten har. I lagen tas det också i samband med avverkarens ansvar in en skyldighet för markägare att göra en anmälan om sådana kända, särskilt viktiga livsmiljöer

som eventuellt finns i det område där avverkningen ska ske. Anmälningssplikten ska också gälla regionenheterna vid Finlands skogscentral. Enligt lagförslaget stryks kriterierna för trädbeståndets grovhet och ålder vid förnyelseavverkning, den avverknings- och förnyelseplan som krävs för åtgärder inom skyddsskogsområden, förfarandet vid anmälan om anläggande av plantbestånd, förfaranden vid syn samt det säkerhetsförfarande som föreskrivits som säkerhet för att återväxt ska åstadkommas. Dessutom föreslås att det i strafflagen (39/1889) görs de ändringar som föranleds av de föreslagna ändringarna i skogslagen.

Lagen om bekämpning av insekt- och svampskador i skog

Lagen om bekämpning av insekt- och svampskador i skog (263/1991), nedan *skogsskadelagen*, trädde i kraft den 1 juli 1991. Genom lagen strävar man efter att risken för insekt- och svampskador på växande träd ska beaktas bättre vid skogsindustriella åtgärder, och att nödvändiga åtgärder ska vidtas för att förhindra att skador av detta slag uppstår och sprider sig. Genom lagen åläggs virkesägaren att transportera bort barrträdsvirke från skogen och avlägg före vissa bestämda datum under sommaren. Också stamlumpar av tall eller gran och andra motsvarande stamdelar som inte duger till gagnvirke samt skadade träd som det uppenbart sprider sig insekter från ska till sommaren transporteras bort från skogen.

Förordningen om bekämpning av insekt- och svampskador i skog (1046/1991), förordningen om övervakning i fråga om växtsjukdomar och skadedjur som orsakar skogsskador (1045/1991) och jord- och skogsbruksministeriets beslut om bekämpning av insekt- och svampskador i skog (1397/1991) har utfärdats som kompletterande bestämmelser till skogsskadelagen.

Innehållet i författningarna om bekämpning av insekt- och svampskador i skog är fortfarande nästan i sin ursprungliga form. År 1998 förtydligades bestämmelserna om lagens tillämpningsområde och om långvarig lagring av virke. År 2010 fogades det till lagen en ny 7 a §, enligt vilken jord- och skogs-

bruksministeriet får ge markägare rätt att på egen bekostnad utföra sådan bekämpning genom spridning av biologiska växtskyddsmedel från luften som godkänts av ministeriet. Genom ändringen förbättrades skogsägarens möjligheter att bekämpa de skador förorsakade av tallstekeln som kan bekämpas effektivt endast genom att från luften sprida biologiskt bekämpningsmedel över skogen.

Avsikten är att göra en totalrevidering av skogsskadelagen. Avsikten är att regeringens proposition överlämnas till riksdagen hösten 2013. Syftet med propositionen är fortfarande att trygga skogarnas goda hälsotillstånd. Avsikten med propositionen är särskilt att hålla skadeinsektstammarna så små som möjligt. Lagen ska tillämpas på sådana områden som skogslagen tillämpas på. Innehållet i lagförslaget motsvarar i huvudsak innehållet i de gällande bestämmelserna. Det föreslås dock ändringar i lagen när det gäller tidsfristerna för borttransportering av färskt timmer och skadade träd. Ändringarna är förenliga med de förändrade naturförhållandena, t.ex. den tidigare tidpunkten för insekternas svärmning till följd av varmare vårar. Tillsynen över efterlevnaden av lagen genomförs i fortsättningen huvudsakligen som verksamhetsutövarnas egenkontroll. Bestämmelserna om grunderna för individens rättigheter och skyldigheter ska i enlighet med kraven i grundlag lyftas upp från förordningsnivå till lagnivå. Dessutom ska bemyndigandena preciseras. Avsikten är att den nya lagen ska träda i kraft vid ingången av 2014.

Begränsningar av skogsvården och tillstånd för miljöåtgärder

I 128 § i markanvändnings- och bygglagen (132/1999) finns bestämmelser om åtgärdsbegränsningar. Enligt bestämmelsen får inte sådant jordbyggnadsarbete och sådan trädfällning eller någon annan härmed jämförbar åtgärd som förändrar landskapet vidtas utan tillstånd

- 1) på ett detaljplaneområde,
- 2) på ett generalplaneområde, om så bestäms i generalplanen, och inte

3) på ett område där byggförbud för utarbetande av detaljplan gäller eller beträffande vilket så har bestämts för utarbetande av generalplan eller ändring av generalplanen.

Avverkning kan alltså i vissa situationer förutsätta ett tillstånd för miljöåtgärder. Tillstånd för miljöåtgärder behövs dock inte för exempelvis mindre åtgärder. Vad som ses som mindre åtgärder bedöms från fall till fall.

Skogsbruk kan också påverkas av skyddsbestämmelser. Med stöd av markanvändnings- och bygglagen kan det utfärdas skyddsbestämmelser i landskapsplanen (30 §), generalplanen (41 §) och detaljplanen (57 §). Skyddsbestämmelserna kan helt hindra en avverkning inom ett område.

2.1.3 Mätning av virke

I virkemätningsslagen (364/1991) finns bestämmelser om mätning av virke och flis- och sågspånspartier som är större än 20 kubikmeter löst mått. I lagen finns också bestämmelser om organisationerna för virkesmätning, officiell mätning och inspektionsmätning. Det finns officiella mätare och en mätningssnämnd som sköter den officiella mätningen och inspektionsmätningen. Inom sitt tillämpningsområde ska bestämmelserna i lagen vara huvudregler och förpliktande, dvs. ett avtalsvillkor som strider mot lagen är ogiltigt. Det viktigaste syftet med bestämmelserna i lagen är att trygga den svagare partens ställning vid virkesmätningen.

Beräknat utgående från användningsändamålet utförs virkesmätningen som överlåtelsemätning eller arbetsmätning. Vid överlåtelsemätning konstateras för fastställande av försäljningspris den virkesvolym och virkeskvalitet som förutsatts i avtalet. Vid arbetsmätning fastställs den arbetslön eller annan ersättning som betalas på basis av arbetsresultatets storlek. Den officiella mätningen kan klassificeras som ett medel för kontroll och ett rättsmedel. Vid den officiella mätningen utförs den ovannämnda mätningen av en officiell mätare eller en mätningssnämnd, på begäran av en part. Genom mätningen avgörs tvister som gäller virkesvolym eller virkeskvalitet.

Med inspektionsmätning avses en kontroll som utförs på en officiell mätarens eller en

mätningssnämnds eget initiativ eller på begäran, och som hänför sig till en anläggning, ett program eller ett förfarande som används vid fabriksmätning. Inspektionsmätningen är en självständig mätningssnämnd där syftet är att i förväg förhindra eventuella problem vid fabriksmätningen. Varje fabriksmätare kan bli föremål för en oanmäld inspektion av en officiell mätare.

I december 2012 överlämnade regeringen till riksdagen en proposition med förslag till lag om mätning av virke (RP 192/2012 rd). Enligt förslaget indelas de metoder som används vid mätning av virke i kategorier av mätmetoder som kan regleras på ett samordnat sätt. De instrumentspecifika bestämmelserna slopas. Den nuvarande myndighetsövervakningen som sköts av de officiella mätarna kvarstår i huvudsak som i dag, men bestämmelserna om avgörande av meningsskiljaktigheter och rättsskydd förtydligas. Dessutom ges företag och utövare av storskalig entreprenadverksamhet möjlighet att på ett sätt som en rationell verksamhet förutsätter komma överens om vissa frågor som gäller mätningen om mätningens tillförlitlighet annars kan säkerställas. Avvikande från tidigare beviljas de officiella mätarna och mätningssnämnden möjlighet att använda administrativa tvångsmedel. Lagen om mätning av virke (414/2013) trädde i kraft den 1 juli 2013.

2.1.4 Tvångsmedel

I 4 kap. i tvångsmedelslagen (450/1987) finns bestämmelser om beslag. I 1 § i kapitlet föreskrivs om förutsättningarna för beslag. Föremål och handlingar får tas i beslag om det finns skäl att anta att de kan ha betydelse som bevis i brottmål eller att de har avhållits någon genom brott eller att en domstol förklarar dem förverkade. I 4 § föreskrivs om kvarhållande av försändelse i och för beslag. Enligt 5 § beslutar en anhållningsberättigad tjänsteman om beslag. En domstol får besluta om beslag då den behandlar åtalet. Domstolen ska när den avgör målet besluta om ett beslag ska bestå tills det förordnas annat i saken (15 §). I 6 § finns bestämmelser om omhändertagande av föremål som tas i beslag av en polisman. Den hos vilken ett föremål

tas i beslag eller omhändertas och som inte då är närvarande, ska enligt 7 § utan dröjsmål underrättas om beslaget eller omhändertagandet.

I 5 kap. finns bestämmelser om husrannsakan. I 1 och 2 § finns bestämmelser om förutsättningarna för husrannsakan för att söka efter föremål, egendom och en person. Utöver husrannsakan kan rannsakan komma i fråga. Enligt 8 § får rannsakan företas i syfte att söka efter föremål, egendom eller en person på en annan plats än en sådan som avses i 1 § 1 mom., trots att platsen inte är tillgänglig för allmänheten, och oberoende av det straff som föreskrivs för brottet.

Enligt 5 kap. 3 § beslutar en anhållningsberättigad tjänsteman om husrannsakan. En polisman får t.ex. i brådskande fall företa en husrannsakan utan förordnande. Enligt 8 § beslutar åklagaren, undersökningsledaren eller en utredare om rannsakan.

Med stöd av 43 § i tullagen (1466/1994) är också Tullen förundersökningsmyndighet. Vid utredning av tullbrottmål ska utöver särskilda bestämmelser om förundersökning och tvångsmedel iakttas bestämmelserna i tullagen. En tullman har vid förundersökning som görs av Tullen samma rätt att vidta utredningsåtgärder och använda tvångsmedel som en polisman vid en polismyndighets förundersökning. Tullen har rätt att utföra husrannsakan och ta i beslag.

Den nya tvångsmedelslagen (806/2011) träder i kraft den 1 januari 2014. Genom lagen upphävs tvångsmedelslagen från 1987. I den nya tvångsmedelslagen finns bestämmelserna om beslag i 7 kap. och bestämmelserna om genomsökning i 8 kap.

2.1.5 Tullens uppgifter och befogenheter

I propositionen granskas kort Tullens befogenheter. Enligt artikel 2 h i timmerförordningen avses med tillämplig lagstiftning den gällande lagstiftningen i avverkningslandet i fråga om bl.a. handel och tullar som gäller skogsbranschen. Tullens befogenheter gäller utförandet av tullåtgärder.

I 13—20 § i tullagen finns bestämmelser om tullmyndighetens befogenheter. Enligt 14

§ i tullagen har tullmyndigheten för utförande av tullåtgärder rätt att t.ex.

- hejda och kontrollera fordon (1 mom. 1 punkten),

- kvarhålla och vid behov omhänderta en vara som inte tullklarats på behörigt sätt (1 mom. 3 punkten),

- ha tillträde till lager, utrymmen och andra platser där varor tillverkas, förvaras eller säljs (med undantag sådan del som används enbart som bostad eller som byggnadens bostadsutrymmen) och där utföra behövlig kontroll (1 mom. 4 punkten),

- få behövliga handlingar och uppgifter som gäller varuhavare, andra sakägare, varor, fordon, passagerare och fordons personal (1 mom. 6 punkten),

- meddela föreskrifter som gäller lossning, lastning, utlämning, transport och lagring av varor (1 mom. 7 punkten),

- sätta tullsiggill, tullås eller annat identifieringsmärke på fordon, varor, lager eller andra platser som är under tullövervakning (1 mom. 8 punkten),

- spärra av, stänga eller tömma en varas tillverknings-, lastnings- eller lossningsplats eller annan kontrollplats eller annat område samt fordon, om det behövs för att upprätthålla allmän säkerhet eller för att utföra tullåtgärder, samt förbjuda eller begränsa trafik på sådan plats och sådant område samt rörelse i sådant fordon (1 mom. 9 punkten).

De ovannämnda befogenheterna har samband med utförandet av tullåtgärder och med tullåtgärd avses enligt 3 § i tullagen tjänsteförrättning som hör till tullverkets behörighet, med undantag för förundersökning av tullbrott.

Enligt 14 § 3 mom. i tullagen får tullmyndigheten kvarhålla en vara som ska exporteras eller importeras, om det finns grundad anledning till detta för att förebygga eller utreda brott. Att varan kvarhållits ska utan dröjsmål meddelas den myndighet som fattar beslut om tagande i beslag. Enligt förarbetena till bestämmelsen (RP 178/1995 rd) kan man med stöd av stadgandet förhindra export av t.ex. en sådan vara som man misstänker att är olovligt tillgripen eller som kan utgöra bevis i ett brottmål. Tullmyndigheten kan med stöd av stadgandet i fråga kvarhålla en vara endast i samband med att någon

försöker importera eller exportera den, men inte när man lägger märke till en vara i samband med annan tullverksamhet.

Enligt 10 a § i polislagen (493/1995) har en polisman rätt att i syfte att ta i beslag ett föremål eller ämne som tillverkats, importerats eller innehas olagligen utföra tullåtgärder enligt tullagen (1466/1994) med sådana befogenheter som anges i 14 § i nämnda lag.

2.1.6 Vissa straffbestämmelser och förverkandepåföljd

Skogsbrott och skogsförseelse

I 48 a kap. 3 § i strafflagen finns bestämmelser om skogsbrott. Gärningar som bestraffas som skogsbrott är avverkning av skog i strid med 5 § 1 mom. eller 5 a § 1 mom. i skogslagen eller i strid med en bestämmelse om beståndsvårdande avverkning eller förnyelseavverkning som utfärdats med stöd av 5 § 2 mom. eller 5 a § 2 mom. i den lagen, och brott mot bestämmelserna om skyddsskogsområden eller skyddsområden i skogslagen eller i bestämmelser eller föreskrifter som utfärdats med stöd av den. En förutsättning för att handlingen ska anses utgöra ett skogsbrott är uppsåt eller grov oaktsamhet. För skogsbrott är påföljden antingen böter eller fängelse i högst två år.

Bestämmelserna om straffansvar för juridiska personer tillämpas inte på skogsbrott.

I 18 § 2 mom. i skogslagen föreskrivs det om skogsförseelser. Gärningar som bestraffas som skogsförseelser är att uppsåtligt eller av oaktsamhet försumma att lämna in en anmälan om användning av skog enligt 14 § i skogslagen eller att göra sin anmälan efter den föreskrivna tidsfristen på 14 dygn. Anmälan om användning av skog är ett viktigt medel för tillsynen över lagligheten för skogsavverkning. Till gärningar som bestraffas som skogsförseelser hör också brott mot bestämmelserna om avverkning av trädbestånd i 5, 5a eller 5b § i skogslagen eller bestämmelser som utfärdats med stöd av dem. I 5 § i skogslagen finns bestämmelser om beståndsvårdande avverkning, i 5 a § om förnyelseavverkning och i 5 b § om ut-

förande av avverkning. Till gärningar som bestraffas som skogsförseelser hör också att i strid med 10 § i skogslagen eller bestämmelser som utfärdats med stöd av den eller utan tillstånd eller i strid med tillståndsvillkoren sköta eller använda en livsmiljö som är särskilt viktig för skogarnas mångfald. Till gärningar som bestraffas som skogsförseelser hör dessutom brott mot vissa bestämmelser om skyddsskogar i 12 § i skogslagen och om skyddsområden i 13 § i skogslagen. Om gärningarna har begåtts uppsåtligt eller av oaktsamhet är påföljden böter, om inte strängare straff bestäms någon annanstans i lag.

Det föreslås att 18 § om skogsbrott och skogsförseelse i den regeringsproposition om ändring av skogslagen som är under behandling i riksdagen preciseras till följd av andra ändringar som föreslås i skogslagen. Det föreslås också att kravet på tillräknande i fråga om skogsförseelser ändras så att oaktsamhet ändras till grov oaktsamhet. Dessutom föreslås det att det i strafflagen görs de ändringar som föranleds av de föreslagna ändringarna i skogslagen.

Naturskyddsbrott och naturskyddsförseelse

I 48 kap. 5 § i strafflagen finns bestämmelser om naturskyddsbrott. Den som uppsåtligt eller av grov oaktsamhet obehörigen förstör eller skadar ett naturområde, ett djur, en växt eller något annat naturföremål som har skyddats, fredats eller belagts med åtgärdsbegränsning eller åtgärdsförbud enligt naturvårdslagen eller i bestämmelser eller föreskrifter som utfärdats med stöd av den bestraffas med stöd av 48 kap. 5 § 1 mom. 1 punkten i strafflagen för naturskyddsbrott. Den som uppsåtligt eller av grov oaktsamhet i strid med naturvårdslagen eller bestämmelser eller föreskrifter som har utfärdats med stöd av den avskiljer ett naturföremål från dess omgivning, eller för in i landet, för ut ur landet eller transporterar genom finskt territorium eller säljer, överlåter, köper eller tar emot ett föremål som har avskilts från sin omgivning eller förts in i eller ut ur landet på ett sådant sätt bestraffas med stöd av 48 kap. 5 § 1 mom. 2 punkten i strafflagen för naturskyddsbrott. Bestämmelsen i 48 kap. 5 §

1 mom. 3 punkten i strafflagen hänför sig till CITES-förordningen. Den som i strid med CITES-förordningen för in i landet, för ut ur landet eller transporterar genom finskt territorium ett föremål som anges i bilaga A eller B till nämnda förordning utan sådant tillstånd eller intyg som avses i förordningen eller i strid med villkoren i ett tillstånd eller intyg bestraffas med stöd av 48 kap. 5 § 1 mom. 3 punkten i strafflagen för naturskyddsbrott. Dessutom bestraffas den som i strid med CITES-förordningen köper, erbjuder sig att köpa, förvärvar för kommersiella ändamål, offentligt förevisar i kommersiellt syfte, använder i vinstsyfte, säljer, innehar för försäljning, saluför eller transporterar för försäljning ett föremål som anges i bilaga A eller B till nämnda förordning. För naturskyddsbrott är straffet antingen böter eller fängelse i högst två år.

På naturskyddsbrott tillämpas med stöd av 48 kap. 9 § i strafflagen bestämmelserna om juridiska personers straffansvar.

I 58 § i naturvårdslagen finns bestämmelser om naturskyddsförseelser. Vissa gärningar i strid med CITES-förordningen ska med stöd av denna paragraf bestraffas som naturskyddsförseelser. Uppsåtighet eller oaktsamhet är en förutsättning för att gärningen ska vara straffbar. Påföljden är böter, om gärningen inte bestraffas som naturskyddsbrott.

Förseelse som avser utsläppande på marknaden av päls av katt eller hund

I 17 kap. 15 a § i strafflagen föreskrivs om förseelse som avser utsläppande på marknaden av päls av katt eller hund. Enligt artikel 3 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1523/2007 om att förbjuda utsläppande på marknaden samt import till eller export från gemenskapen av päls av katt och hund och varor som innehåller sådan päls är det förbjudet att släppa ut på marknaden, importera till gemenskapen och exportera från gemenskapen päls av katt eller hund samt varor som innehåller sådan päls. I 17 kap. 15 a § i strafflagen föreskrivs om förseelse som avser utsläppande på marknaden av päls av katt eller hund. Enligt bestämmelsen i strafflagen ska den som i

strid med förordningen yrkesmässigt på marknaden släpper ut päls av katt eller hund eller varor som innehåller sådan päls dömas till böter för förseelse som avser utsläppande på marknaden av päls av katt eller hund. Förbudet mot marknadsföring av varor som innehåller päls av katt eller hund har inte något direkt samband med bestämmelserna i timmerförordningen. En slags beröringspunkt kommer sig dock av att både nämnda förordning 1523/2007 och timmerförordningen förbjuder utsläppande på marknaden av vissa varor. I båda förordningarna förutsätts att det föreskrivs om påföljderna för utsläppande på marknaden av vissa varor i strid med förordningen.

Övriga straffbestämmelser

Stöld, förfalskning, bedrägeri och smuggling kan också vara straffbara handlingar som omfattas av timmerförordningens tillämpningsområde. Enligt 28 kap. 1 § i strafflagen ska den som olovligen tillägnar sig lös egendom som någon annan har i sin besittning, för stöld dömas till böter eller fängelse i högst ett år sex månader. Enligt 33 kap. 1 § i strafflagen ska den som framställer en falsk handling eller annat bevismedel eller som förfalskar ett dylikt bevismedel för att användas som vilseledande bevis, eller såsom sådant bevis använder ett falskt eller förfalskat bevismedel, för förfalskning dömas till böter eller fängelse i högst två år. Enligt 36 kap. 1 § i strafflagen ska den som för att bereda sig eller någon annan orättmätig ekonomisk vinning eller för att skada någon annan, genom att vilseleda eller utnyttja misstag, förmår någon att göra eller underlåta något och därigenom orsakar ekonomisk skada för den som misstagit sig eller den vars intressen han kunnat förfoga över, för bedrägeri dömas till böter eller fängelse i högst två år.

I 46 kap. i strafflagen föreskrivs om brott som har samband med införsel och utförsel. Enligt 46 kap. 1 § 1 mom. 9 punkten i strafflagen ska den som bryter mot eller försöker bryta en i Europeiska gemenskapernas förordningar om import och export föreskriven eller med stöd av nämnda rättsakter meddelad regleringsföreskrift, för reglerings-

brott dömas till böter eller fängelse i högst två år. Enligt 46 kap. 4 § i strafflagen ska den som utan behörigt tillstånd eller annars i strid med vad som stadgas eller bestäms om införsel eller utförsel, för eller försöker föra in i landet eller för eller försöker föra ut ur landet en vara vars införsel eller utförsel är förbjuden eller förutsätter myndighets tillstånd eller kontroll, för smuggling dömas till böter eller fängelse i högst två år.

Förverkandepåföljd

I 10 kap. i strafflagen finns bestämmelser om de allmänna förutsättningarna för förverkandepåföljd, förverkande av vinning, utvidgat förverkande av vinning, förverkande av hjälpmedel vid brott, förverkande av annan egendom, förverkande av annan egendom (som framställts genom eller varit föremål för brott), inskränkningar i förverkandet, när förverkandepåföljden förfaller, förverkande av värde, yrkande på förverkandepåföljd, jämkning av förverkandepåföljder och ännu särskilda kompletterande bestämmelser. I exempelvis 10 kap. 5 § i strafflagen finns bestämmelser om förverkande av egendom som varit föremål för brott, dvs. brottsföremålet, och om förverkande av föremål som framställts genom brott. Enligt 2 mom. 3 och 4 punkten kan föremål och egendom som har framställts, tillverkats eller fått till stånd genom ett brott eller som har varit föremål för brott dömas förverkade antingen helt eller delvis, om förverkandepåföljden är nödvändig på grund av att föremålen eller egendomen har egenskaper som gör dem skadliga för hälsan eller miljön, för att nya brott skall kunna förebyggas, och föremålet är särskilt lämpat som brottsobjekt eller för brottslig användning. I förarbetet till 10 kap. 5 § i strafflagen (RP 80/2000 rd) konstateras det att det med brottsprodukter avses föremål eller egendom som har fått till stånd genom ett brott. Enligt förarbetet är avsikten att definitionen "framställts, tillverkats eller fått till stånd" ska täcka både sådana fall där verksamheten i sig är olaglig och sådana fall där olagligheten föranleds av t.ex. tillverknings sättet. Bestämmelsen ska dessutom gälla sådana

sådana fall där verksamhet utan tillstånd är straffbar.

I 38 § i lagen om verkställighet av böter (672/2002) finns bestämmelser om verkställigheten av en förverkandepåföljd. Enligt paragrafen ska egendomen i enlighet med ett förordnande av en behörig statlig myndighet tas i statens bruk, säljas eller förstöras (verkställighetsåtgärd), när ett avgörande genom vilket egendom dömts förverkad till staten har blivit verkställbart.

Enligt 19 § i skogslagen ska 10 kap. 2 § i strafflagen iaktas när ekonomisk vinning som ett brott har medfört döms förverkad till staten. Förverkad döms då en vinning från vilken kostnaderna för korrigerande åtgärder enligt 20 § har dragits av.

I 59 § i naturvårdslagen finns bestämmelser om förverkandeföljder. Den som har gjort sig skyldig till en gärning som avses i 58 § (dvs. naturskyddsbrott eller naturskyddsförseelse) ska dömas att till staten förverka föremålet för brottet. Dessutom ska det värde som ett fridlyst djur eller en fridlyst växt har som representant för sin art dömas förverkat. Miljöministeriet fastställer riktgivande värden för fridlysta djur och växter. I övrigt ska 10 kap. 1—4 och 6—11 § strafflagen iaktas i tillämpliga delar.

2.2 Den internationella utvecklingen samt lagstiftningen i utlandet och i EU

Förenta staterna

Europeiska unionens lagstiftning om olaglig avverkning är när det gäller syftet jämförbar med den amerikanska lagen Lacey Act. Den amerikanska lagen förbjuder handel med fisk, vilt och växter som skaffats på ett olagligt sätt utanför Förenta staterna. Förbudet omfattar också olagligt avverkat timmer.

Olagligt fiske

Olagligt, orapporterat och oreglerat fiske (s.k. IUU-fiske) hör till de av människans aktiviteter som globalt sett mest av allt hotar hållbarheten hos fiskbestånden. Europeiska

unionen är världens största importör när det gäller fiskeriprodukter. Det innebär att unionen också är en stor marknad för olagligt fångad fisk. Olagligt fiske behandlas i rådets förordning (EG) nr 1005/2008 om upprättande av ett gemenskapssystem för att förebygga, motverka och undanröja olagligt, orapporterat och oreglerat fiske och om ändring av förordningarna (EEG) nr 2874/93, (EG) nr 1936/2001 och (EG) nr 601/2004 samt om upphävande av förordningarna (EG) nr 1093/94 och (EG) nr 1447/1999. Förordningen kompletteras dessutom av kommissionens tillämpningsförfordning.

I lagstiftningen om IUU finns bestämmelser om ett fångstcertifieringssystem som med vissa undantag gäller fiskeriprodukter som importeras till unionen från länder utanför Europeiska unionen och fiskeriprodukter som exporteras från unionen till ett tredjeland. Både obearbetade och bearbetade fiskeriprodukter omfattas av systemet. Fångstintyg är ett av de dokument som ska bifogas tullklareringen vid import till unionen av fiskeriprodukter som omfattas av fångstcertifieringssystemet. Med ett fångstintyg bestyrkt på behörigt sätt visar importören att fisken som fiskeprodukten är bearbetad av har fångats inom ett fångstområde i enlighet med de gällande bestämmelserna och föreskrifterna om fiske. Vid export från unionen av fiskeprodukter som omfattas av systemet ska fångstintyget bifogas förtullningsboken, om fiskeprodukten som sådan eller ytterligare bearbetad återimporteras till unionen. Ett tredjeland kan också kräva ett fångstintyg, även om avsikten inte är att produkten ska återinföras till Europeiska unionens marknad.

CITES

CITES-konventionen (Convention on international trade in endangered species of wild flora and fauna) som utfärdades i Washington år 1973 är en av världens mest omfattande internationella miljöskyddskonventioner. Konventionen gäller över 30 000 utrotningshotade arter av vilda djur och växter, delar av sådana arter och handel med produkter som framställts av sådana arter. Avsikten med konventionen är att skydda

vilda växter och djur genom att kontrollera handeln med dem. Till konventionen har fogats arter som det har konstaterats att har blivit eller löper risk att bli mera hotade som en följd av den internationella handeln med arterna.

I EU har CITES-konventionen genomförts genom en egen CITES-lagstiftning. Genomförandet av CITES-konventionen har samband med rådets förordning (EG) nr 338/97 om skyddet av arter av vilda djur och växter genom kontroll av handeln med dem. Straffbestämmelser som gäller CITES-förordningen har behandlats ovan. Förordningen kompletteras dessutom av flera av kommissionens förordningar.

CITES-lagstiftningen gäller förutom Europeiska unionens gränsöverskridande handel också handeln med hotade arter inom unionen. EU:s avtalsparter utanför unionen har verkställt förordningen i sin egen lagstiftning. Vid import och export av samt handel med djur och växter ska CITES-lagstiftningen alltid iaktas i både import- och exportlandet.

Tillsynen över handeln med växter och djur enligt CITES-lagstiftningen genomförs huvudsakligen genom import- och exportbegränsningar av olika grad, beroende på hur hotad arten är och hur stark stammen är. I praktiken sker tillsynen över handeln med hjälp av skriftliga tillstånd som beviljats av ländernas miljömyndigheter och som ska visas upp i Tullen.

WTO

Europeiska unionens lagstiftning om olaglig avverkning innehåller förutom miljöaspekter också element som gäller handeln och den inre marknaden. Världshandelsorganisationen WTO:s regler förutsätter att den lagstiftning som gäller olaglig avverkning inte får vara diskriminerande. Den ska stå i rätt proportion till de mål som man har för avsikt att uppnå och den får inte skapa onödiga handelshinder. Till följd av WTO:s bestämmelser gäller skyldigheterna enligt Europeiska unionens lagstiftning såväl sådant timmer som importeras från tredjeländer till

Europeiska unionens marknad som sådant som producerats inom Europeiska unionens område.

2.3 Lagstiftning som gäller olaglig avverkning inom Europeiska unionen.

I lagstiftningen som gäller olaglig avverkning inom Europeiska unionen ingår lagstiftning både om ett frivilligt licenssystem och om s.k. tilläggsåtgärder.

Frivilligt tillståndssystem

I förordningen om ett licenssystem finns bestämmelser om ett frivilligt licenssystem. Förordningen bygger på artikeln om handelspolitik i EG-fördraget. Licenssystemet, som kontrollerar importen av timmer till Europeiska unionen, införs genom frivilliga bilaterala partnerskapsavtal med de träproducerande länderna. I förordningen förutsätts det att en gällande Flegt-licens visas upp när timmer enligt förordningen importeras till unionen från ett partnerland. Förordningen definierar endast på ett allmänt plan strukturen för licenssystemet och tillstånden för varje enskild verksamhetsutövare. Genomförandet av licenssystemet har samband med kommissionens förordning (EG) nr 1024/2008 om tillämpningsföreskrifter för rådets förordning (EG) nr 2173/2005 om upprättande av ett system med FLEGT-licenser för import av timmer till Europeiska gemenskapen.

Partnerskapsavtalen om det frivilliga licenssystemet görs per land på basis av överenskomna innehållskrav. Partnerlandets definition på olaglig avverkning ligger som grund. Avtalet omfattar både uppbyggandet av FLEGT-licenssystemet och projekt för utveckling av skogsförvaltningen och den övriga förvaltningen. FLEGT-licensen beviljas av tillståndsmyndigheten i det land där trävarorna har tillverkats. Europeiska unionen har slutit partnerskapsavtal med Kamerun, Centralafrikanska republiken, Ghana, Indonesien, Liberia och Republiken Kongo.

Tilläggsåtgärder

Timmerförordningen behandlar tilläggsåtgärder. Förslaget syftar till att minska importen och annat utsläppande på Europeiska unionens marknad av sådant timmer och sådana trävaror som saknar rimliga garantier för lagligheten och därmed främja de internationella insatserna mot olaglig timmerhandel. Med tanke på tillämpningen av förordningen är den avgörande tidpunkten den när timmer eller trävaror, oberoende av ursprung, första gången släpps ut på unionsmarknaden. I förordningen finns bestämmelser om skyldigheter för verksamhetsutövare som importerar timmer eller trävaror till unionen. Förordningen gäller också de verksamhetsutövare som släpper ut på unionsmarknaden sådant timmer som har producerats inom unionen. Förordningen grundar sig på principen om tillbörlig aktsamhet. Systemet för tillbörlig aktsamhet omfattar åtgärder och förfaranden som gör det möjligt för verksamhetsutövarna att spåra timmer och trävaror och få tillgång till information som visar att den tillämpliga lagstiftningen har följts.

Systemet för tillbörlig aktsamhet är ett krav på förebyggande handlingar som grundar sig på förordningen. Systemet innebär att verksamhetsutövare måste visa försiktighet och gott omdöme och vidta konkreta åtgärder för att fastställa lagligheten för timmer och trävaror som tas med i deras leveranskedja och för att minimera risken för att de ska släppa ut olagligt avverkat timmer och trävaror som härrör sig från sådant timmer på unionsmarknaden. Lagligheten fastställs i enlighet med lagstiftningen om skogsförvaltning, avverkning och timmerhandel i det land där avverkningen skett. Det timmer och de trävaror som omfattas av FLEGT-licenser eller CITES-tillstånd anses lagenligt avverkade.

Verksamhetsutövare som ska tillämpa systemet för tillbörlig aktsamhet kan antingen utveckla ett eget system eller använda sig av det system för tillbörlig aktsamhet enligt förordningen som övervakningsorganisationen har godkänt. I förordningen finns bestämmelser om de principer som verksamhetsutövarna ska följa när systemet för tillbörlig aktsamhet skapas. Verksamhetsutö-

varna kan själva välja de mekanismer som leder till önskat resultat. För genomförandet av systemet för tillbörlig aktsamhet gäller följande två förordningar:

- kommissionens delegerade förordning (EU) nr 363/2012 om förfaranderegler för erkännande och återkallande av erkännande av övervakningsorganisationer enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 995/2010 om fastställande av skyldigheter för verksamhetsutövare som släpper ut timmer och trävaror på marknaden

- kommissionens genomförandeförordning (EU) nr 607/2012 om detaljerade regler för systemet för tillbörlig aktsamhet samt hur ofta och på vilket sätt de övervakningsorganisationer ska kontrolleras som avses i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 995/2010 om fastställande av skyldigheter för verksamhetsutövare som släpper ut timmer och trävaror på marknaden.

Enligt artikel 21 i timmerförordningen ska förordningen tillämpas från och med den 3 mars 2013.

När det gäller den nationella verkställigheten av timmerförordningen kan det konstateras att landskapet Åland enligt 18 § 1 mom. 15 och 18 punkten i självstyrelselagen för Åland (1144/1991) har lagstiftningsbehörighet i fråga om jord- och skogsbruk samt tillvaratagande av jordbruksmarks, skogsmarks och fiskevattnens produktionsförmåga. Enligt 18 § 1 mom. 25 punkten i den lagen har landskapet också lagstiftningsbehörighet i fråga om beläggande med straff och storleken av straff inom rättsområden som hör till landskapets lagstiftningsbehörighet. Enligt 27 § 1 mom. 12 punkten i den lagen har riket lagstiftningsbehörighet i fråga om utrikeshandel.

2.4 Bedömning av nuläget

Timmerförordningen samt kommissionens delegerade förordning och kommissionens genomförandeförordning som utfärdats med stöd av timmerförordningen är direkt tillämplig rätt och kräver endast vissa ändringar i den nationella lagstiftningen. Enligt artikel 7 i timmerförordningen ska medlemsstaterna utnämna en behörig myndighet som

ansvarar för tillämpningen av förordningen. Enligt artikel 19 i timmerförordningen ska medlemsstaterna fastställa regler om de sanktioner som ska tillämpas vid överträdelser av bestämmelserna i denna förordning och vidta alla åtgärder som krävs för att se till att de genomförs. I den nationella lagstiftningen ska således åtminstone föreskrivas om en behörig myndighet och om sanktioner.

Timmerförordningen innehåller bestämmelser om den behöriga myndighetens rätt att få uppgifter och om de kontroller som myndigheten ska utföra. I timmerförordningen förutsätts inte till denna del närmare bestämmelser, men för att den behöriga myndigheten med tanke på verkställigheten av förordningen ska ha tillräckliga befogenheter att få uppgifter och utföra kontroller är det nödvändigt att också på nationell nivå föreskriva om detta i lag.

I artikel 10.5 i timmerförordningen nämns två exempel på tillfälliga åtgärder som den behöriga myndigheten kan vidta när det upptäckts brister vid kontrollerna av verksamhetsutövarna. De tillfälliga åtgärderna är beslag av timmer och trävaror och förbud att saluföra timmer och trävaror.

Vid kontrollerna enligt timmerförordningen är det fråga om kontroller utförda av en förvaltningsmyndighet, inte om utredning av ett brott. Tvångsmedelslagens bestämmelser om beslagtagande gäller vid brottmål. I ljuset av både gällande lagstiftning och bestämmelserna om de grundläggande rättigheterna (egendomsskydd) är det svårt att motivera beslagtagandet som en administrativ åtgärd. Till uppgifterna för den behöriga myndigheten enligt timmerförordningen hör givetvis inte brottsutredningar, och den behöriga myndigheten har inte heller befogenheter att beslagta ett parti timmer eller trävaror, eller att företa den rannsakan som avses i tvångsmedelslagen. Det är däremot nödvändigt med bestämmelser om att den behöriga myndigheten är skyldig att meddela förundersökningsmyndigheterna om brottsmiss-tankar som gäller försummelse att följa bestämmelserna i timmerförordningen.

Enligt propositionen kan ett förbud mot utsläppande på marknaden vara aktuellt som tillfällig åtgärd när vissa villkor uppfylls vid en administrativ kontroll. Med utsläppande

på marknaden avses enligt definitionen i artikel 2 i timmerförordningen leverans för första gången, oberoende av leveranssätt och försäljningsteknik, av timmer och trävaror på den inre marknaden för distribution eller användning i samband med kommersiell verksamhet, mot betalning eller gratis. Enligt tillämpningsdokumentet på kommissionens webbplats (Guidance Document on the Timber Regulation;

http://ec.europa.eu/environment/forests/timber_regulation.htm) avses med den inre marknaden i definitionen att varan är fysiskt inom Europeiska unionen eller att timret har avverkats inom Europeiska unionen eller att timret eller trävaran har importerats och efter tullklareringen överlämnats till fri omsättning. Enligt nämnda dokument omfattas varor som förs in enligt särskilda tullförfaranden (t.ex. temporär import, aktiv förädling, bearbetning under tullkontroll, tullager och frizoner), liksom transitering och reexport, inte av definitionen av utsläppande på marknaden.

Förbudet mot utsläppande på marknaden är inte ett primärt medel för att ingripa mot brister som upptäckts vid kontrollerna. Den behöriga myndigheten ska ge allmän information om systemet för tillbörlig aktsamhet och vid behov fastställa en tidsfrist inom vilken de upptäckta bristerna i systemet ska korrigeras. Enligt propositionen kan ett förbud mot utsläppande på marknaden bli aktuellt först när den behöriga myndigheten upprepade gånger vid kontrollerna har märkt betydande brister som inte har korrigerats inom den tid som myndigheten har fastställt. Den behöriga myndigheten kan så ingripa mot brister som gäller systemet för tillbörlig aktsamhet och handlingar i samband med det. I samband med förvaltningsärenden som gäller förbudet mot utsläppande på marknaden ska det däremot inte bedömas om vissa partier timmer har avverkats olagligt eller om det är fråga om trävaror som härrör sig från sådant timmer. Förbudet mot utsläppande på marknaden är en tillfällig åtgärd. Den behöriga myndigheten kan med andra ord förbjuda utsläppande på marknaden endast för en viss tid och förbudet ska omedelbart återkallas när bristerna i systemet för tillbörlig aktsamhet är korrigerade.

Enligt artikel 19 i timmerförordningen ska medlemsländerna fastställa regler för vilka sanktioner som ska gälla vid överträdelser av bestämmelserna i förordningen. Sanktionerna ska vara effektiva, proportionerliga och avskräckande. Av sanktionerna nämns exempelvis böter, beslag och tillbakadragande av tillstånd att bedriva affärsverksamhet.

Enligt artikel 4 i timmerförordningen är det förbjudet att släppa ut olagligt avverkat timmer eller trävaror som härrör från sådant timmer på marknaden. Enligt artikel 2 g i timmerförordningen avses med olagligt avverkat sådant timmer som avverkats i strid med den tillämpliga lagstiftningen i avverkningslandet. Enligt artikel 2 h avses med gällande lagstiftning åter den gällande lagstiftningen i avverkningslandet i fråga om

- rätt till avverkning av timmer inom lagliga i vederbörlig ordning offentliggjorda gränser,

- betalning för avverkningsrätter och timmer, inklusive avgifter för avverkning av timmer,

- avverkning av timmer, inklusive miljö- och skogslagstiftning inklusive skogsförvaltning och bevarande av den biologiska mångfalden som är direkt relaterade till avverkning av timmer,

- tredje parter lagliga rättigheter avseende sådan användning och besittningsrätt som påverkas av avverkning av timmer, och

- handel och tullar i den mån som skogsbrukssektorn berörs.

Av definitionerna i timmerförordningen framgår inte närmare vilken myndighet det är som avgör om timret är olagligt avverkat eller om en trävara härrör sig från sådant timmer. Skogsstyrelsen i Sverige har i sin utredning ansett att det ska vara en domstol som bedömer vad som kan anses vara olagligt (se Uppdrag om nationella bestämmelser som kompletterar EU:s timmerförordning, Meddelande 2/2012 s. 41).

Enligt propositionen ska det föreskrivas att det är en straffbar handling att på marknaden släppa ut olagligt avverkat timmer eller trävaror som härrör från sådant timmer. En domstol ska då avgöra om det är fråga om olagligt timmer eller trävaror som härrör från sådant timmer.

I kap 46 1 § 9 punkten i strafflagen föreskrivs om att för brott mot bestämmelser i Europeiska gemenskapens förordningar om import och export ska dömas ut straff för regleringsbrott. Också försök är straffbart. Bestämmelsen i fråga har vid utfärdandet och vid ändring ansetts gälla förordningar som hör till den gemensamma handelspolitiken (GrUU 24/1994 rd och GrUU 4/1997 rd). Inom Europeiska unionen har dock begreppet den gemensamma handelspolitiken under årtiondena efter utfärdandet av bestämmelsen i strafflagen tolkats extensivt och den har ansetts omfatta handelsåtgärder genom vilka man försöker uppnå mål också inom andra områden, såsom miljöskyddet. Inom andra politikområden har det på motsvarande sätt utfärdats bestämmelser där målet kan vara skydd av miljön, men den metod som väljs vara reglering av import och/eller utsläppande på marknaden. Även om timmerförordningen har antagits med stöd av artikel 192.1 (miljö) i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, omfattar den till sitt materiella innehåll också import. För import av olagligt timmer eller trävaror som härrör från sådant timmer ska således dömas ut straff för regleringsbrott också utan att lagstiftningen ändras. Däremot är utsläppande på marknaden av olagligt avverkat timmer som har sitt ursprung i Finland inte straffbart enligt gällande lagstiftning.

I propositionen anses det t.ex. att det inte är nödvändigt att separat föreskriva om t.ex. beslag av timmer och trävaror, eftersom bestämmelserna om detta i tvångsmedelslagen i sådana fall ska tillämpas. På motsvarande sätt kan t.ex. bestämmelserna om förverkande av vinning bli tillämpliga. När det gäller importerat timmer och importerade trävaror har också Tullen rätt att vidta vissa åtgärder till den del det är fråga om utförande av en tullåtgärd. När det gäller import av olagligt avverkat timmer och trävaror av sådant timmer är också Tullen behörig förundersökningsmyndighet. Tullen ska utföra förundersökning av tullbrott enligt 3 § 1 mom. 5 punkten i tullagen.

I skäl 27 i timmerförordningen konstateras det i fråga om sanktionerna att timmer från olaglig avverkning och trävaror som härrör från sådant timmer inte behöver förstöras,

utan de får i stället bortskaffas för ändamål av allmänt intresse. Eftersom utsläppande på marknaden av sådana varor dock förbjuds i artikel 4 i timmerförordningen, har det av informativa skäl tagits in en bestämmelse i lagförslaget genom vilken försäljning av sådant timmer eller sådana trävaror på auktion möjliggörs, om timret eller trävarorna har dömts förverkade till staten.

Enligt propositionen ska också en överträdelse av skyldigheten att iakttä ett system för tillbörlig aktsamhet och av spårbarhetskravet enligt timmerförordningen vara straffbara handlingar. För att effektivt genom den nationella lagstiftningen kunna säkra att skyldigheten att iakttä systemet för tillbörlig aktsamhet följs, så är inte enbart en administrativ påföljd, dvs. ett förbud mot utsläppande på marknaden på viss tid, ett effektivt sätt att ingripa i sådana situationer där skyldigheten att följa systemet för tillbörlig aktsamhet överträds kontinuerligt och uppsåtligt. Enligt propositionen ska ett brott mot skyldigheten att iakttä ett system för tillbörlig aktsamhet vara straffbart bara om det är fråga om uppsåtlig handling. Verksamhetsutövaren kan inte anses ha handlat uppsåtligt när det i systemet för tillbörlig aktsamhet finns enstaka brister. Om verksamhetsutövaren inte har något system för tillbörlig aktsamhet, eller om centrala delar av systemet helt saknas, kan verksamhetsutövaren anses ha handlat uppsåtligt. Till de centrala bristerna i systemet för tillbörlig aktsamhet hör att det inte ingår någon form av förfaranden för riskbedömning och riskreducering, eller att det t.ex. inte ingår några som helst uppgifter om timrets eller trävarornas ursprung eller om de aktörer som timret eller trävarorna har skaffats av.

3 Målsättning och de viktigaste förslagen

3.1 Målsättning

Syftet med propositionen är att på nationell nivå verkställa timmerförordningen. Timmerförordningen innehåller mycket detaljerade bestämmelser om de förfaranden som vidtas i

syfte att förhindra utsläppandet på marknaden av olagligt avverkat timmer och trävaror som härrör från sådant timmer. I timmerförordningen finns bestämmelser om bl.a. verksamhetsutövarnas skyldigheter, spårbarhetskrav för handlare, systemet för tillbörlig aktsamhet, övervakningsorganisationer och kontroller. Syftet är att utfärda nationella bestämmelser endast till den del som kompletterande bestämmelser behövs i fråga om kontrollerna och rätten till information.

I timmerförordningen förutsätts att medlemsstaterna utnämner en behörig myndighet. I praktiken är det nödvändigt att den behöriga myndigheten samarbetar med de övriga myndigheterna och med de organisationer som sköter myndighetsuppgifter. I förordningen förutsätts också att medlemsstaterna fastställer regler om de sanktioner som ska tillämpas vid överträdelser av bestämmelserna i denna förordning. Avsikten är därför att stifta en lag där det ska ingå bestämmelser om den behöriga myndigheten och om de organisationer som ska bistå myndigheten vid den nationella verkställigheten av timmerförordningen samt om straffbestämmelser.

3.2 Alternativ

Den arbetsgrupp som jord- och skogsbruksministeriet tillsatte (arbetsgruppen för det nationella förverkligandet av Flegt-tilläggsåtgärdsförordningen, arbetsgruppspromemoria MMM 2012:9) utredde vilka organisationer som kan komma i fråga som behörig myndighet. Arbetsgruppen granskade valet av behörig myndighet både när det gäller inhemskt och utländskt timmer samt utländska trävaror.

Arbetsgruppen som utredde verkställigheten av timmerförordningen granskade i första hand skogscentralerna (nuvarande Finlands skogscentral), eftersom det till skogscentralens offentliga förvaltningsuppgifter hör uppgifter i samband med verkställigheten av skogslagen, och eftersom bestämmelserna i skogslagen är centrala vid bedömningen av lagligheten för inhemskt timmer. Arbetsgruppen fäste uppmärksamhet

vid att Finlands skogscentral inte är en myndighet, utan en sådan annan organisation som avses i 124 § i grundlagen som genom lag ålagts offentliga förvaltningsuppgifter. Enligt 124 § i grundlagen kan en sådan organisation inte ha uppgifter som innebär betydande utövning av offentlig makt. Därför beslöt arbetsgruppen att föreslå att Landsbygdsverket ska vara behörig myndighet när det gäller inhemskt timmer. Landsbygdsverket har bl.a. vissa uppgifter i samband med skogslagen som innebär betydande utövning av offentlig makt.

Arbetsgruppen som utredde verkställigheten av timmerförordningen granskade ett flertal organisationer som möjliga alternativ för behörig myndighet för utländskt timmer. De viktigaste var Livsmedelssäkerhetsverket, skogscentralerna (numera Finlands skogscentral), Landsbygdsverket, Tullen och Finlands miljöcentral.

Livsmedelssäkerhetsverket utför kontroller av sådana partier timmer som behöver sundhetscertifikat. Till Skogscentralens uppgifter hör bl.a. tillsynen över efterlevnaden av skogslagen. Skogscentralen har dessutom kännedom om inhemsk skogscertifiering. Till Landsbygdsverkets uppgifter hör bl.a. vissa uppgifter som gäller tillsynen över efterlevnaden av skogslagen och som innebär betydande utövning av offentlig makt. Varken Livsmedelssäkerhetsverket, Skogscentralen eller Landsbygdsverket har dock sådan sakkunskap som gäller bedömningen av system för tillbörlig aktsamhet. Skogscentralen och Landsbygdsverket har inte heller för närvarande några uppgifter som gäller import av timmer eller trävaror.

Tullen ansvarar bl.a. för tillsynen över livsmedel och konsumtionsvaror som importeras, och har genom kontroller tillsyn över export- och importbegränsningar. Tullens verksamhet vid tillsynen över importbegränsningarna gäller per parti, medan timmerförordningen baserar sig på kontroller som gäller systemet för tillbörlig aktsamhet. Finlands miljöcentral beviljar tillstånd som gäller den internationella handeln med hotade växter och djur och har också behandlat tillstånd som gäller internationella avfallstransporter. De uppgifter som Finlands miljöcentral har gäller huvudsakligen natur-

skyddet. Tullen och Finlands miljöcentral sköter importuppgifter, men båda myndigheterna ansåg att uppgiften som gällde tillsynen över systemet för tillbörlig aktsamhet inte passade dem. Arbetsgruppen som utredde verkställigheten av timmerförordningen beslöt föreslå att Landsbygdsverket ska vara den behöriga myndighet som avses i timmerförordningen också när det gäller import av timmer och trävaror.

Skyldigheten enligt timmerförordningen att upprätthålla ett system för tillbörlig aktsamhet är en ny skyldighet. Av de ovannämnda myndigheterna är det endast Livsmedelssäkerhetsverket som har uppgifter som gäller både inhemskt och utländskt timmer.

Livsmedelssäkerhetsverkets uppgifter gäller växters sundhet, medan tillsynen över systemet för tillbörlig aktsamhet enligt timmerförordningen hänför sig mera allmänt till utövandet av näringsverksamhet. Enligt propositionen ska verkställigheten av timmerförordningen ges till en enda myndighet. Enligt propositionen lämpar sig uppgiften för Landsbygdsverket.

3.3 De viktigaste förslagen

Timmerförordningen och de EU-rättsakter som har antagits med stöd av förordningen och som anknyter till förhindrandet av olaglig avverkning verkställs nationellt genom lagen om utsläppande av timmer och trävaror på marknaden. Enligt artikel 4 i timmerförordningen är det förbjudet att släppa ut olagligt avverkat timmer eller trävaror på marknaden. Med hänvisning till detta förbud är en förutsättning för utsläppande av timmer och trävaror på marknaden att ett system för tillbörlig aktsamhet följs.

I lagen föreskrivs att Landsbygdsverket ska vara den behöriga myndighet som avses i artikel 7 i timmerförordningen. I artikel 2 h i timmerförordningen definieras tillämplig lagstiftning. I definitionen räknas det upp vilka frågor den gällande lagstiftningen i avverkningslandet omfattar. Definitionen är vid, och när det gäller lagstiftningen i Finland sköts uppgifterna av Finlands skogscentral, Livsmedelssäkerhetsverket, Tullen och Finlands miljöcentral. Därför

föreskrivs det i lagen att de nämnda instanserna ska sköta de uppgifter som tilldelats dem och som hänför sig till verkställigheten av lagen.

I lagförslaget ingår bestämmelser om utförande av kontroller. I lagen finns bestämmelser om föremålet för kontrollen, användningen av utomstående sakkunniga vid kontrollen samt skyldigheten för verksamhetsutövaren, handlaren och andra som är föremål för kontrollen att bistå vid kontrollen. I lagen finns också bestämmelser om Landsbygdsverkets rätt att omhänderta de handlingar som gäller systemet för tillbörlig aktsamhet och spårbarheten för timmer och trävaror, om det är nödvändigt för att utreda omständigheter som gäller föremålet för kontrollen. Enligt lagförslaget ska det också vara möjligt att ta prover i samband med en kontroll. Landsbygdsverket kan dessutom bemyndiga Finlands skogscentral eller Livsmedelssäkerhetsverket att utföra kontroller.

I lagen finns bestämmelser om den rätt som Landsbygdsverket, Finlands skogscentral, Tullen och Livsmedelssäkerhetsverket har att få uppgifter av verksamhetsutövare och handlare. I lagen ska också finnas bestämmelser om inbördes informationsutbyte mellan myndigheterna. I lagen ska också finnas bestämmelser om de uppgifter i samband med misstänkta brott som Finlands skogscentral på eget initiativ ska lämna till Landsbygdsverket.

Landsbygdsverket ska ingripa mot brister i verksamhetsutövarnas system för tillbörlig aktsamhet genom att ge en skriftlig uppmaning att bristerna ska avhjälpas inom utsatt tid. Om uppmaningen inte leder till önskat resultat är Landsbygdsverket skyldigt att ge ett föreläggande om korrigerande åtgärder. Enligt lagförslaget gäller föreläggandet om korrigerande åtgärder dock endast de situationer när det vid utsläppandet av timmer och trävaror på marknaden inte har funnits ett system för tillbörlig aktsamhet eller systemet har haft betydande och återkommande brister. Om föreläggandet om korrigerande åtgärder inte leder till att bristerna korrigeras, kan Landsbygdsverket genom ett beslut förbjuda verksamhetsutövaren att släppa ut timmer och trävaror på marknaden. Förbudet är för viss tid och ska omedelbart återkallas

när bristerna i systemet för tillbörlig aktsamhet har avhjälpats på ett sätt som Landsbygdsverket godkänner.

Det föreslås att det till 48 a kap. i strafflagen fogas bestämmelser om virkesbrott. I förslaget till lag om utsläppande av timmer och trävaror på marknaden tas det också in en bestämmelse om virkesförseelse.

4 Propositionens konsekvenser

4.1 Ekonomiska konsekvenser

I den andra tilläggsbudgeten för 2012 (mom. 30.01.03) har det från bidraget för omkostnaderna för Finlands skogscentral överförts 100 000 euro och tilläggsresurser för ett årsverke till Landsbygdsverket för utförande av sådana uppgifter i anslutning till verkställigheten av timmerförordningen som gäller lagligheten för trävarornas ursprung, från och med 2012.

För de tilläggsuppgifter som de övriga myndigheterna, närmast Tullen, får genom verkställigheten av förordningen har det inte i budgeten för 2012 eller 2013 föreslagits tilläggsresurser.

Inom ramen för sitt årliga omkostnadsanslag bistår Finlands skogscentral Landsbygdsverket uttryckligen vid tillsynen över lagligheten för inhemskt virke.

För anskaffningen och underhållet av det system för tillbörlig aktsamhet som enligt timmerförordningen förutsätts av den som släpper ut timmer på marknaden krävs egna resurser av verksamhetsutövarna. Det här innebär ökade administrativa kostnader för verksamheten, framför allt för små verksamhetsutövare. Stora finländska importörer av timmer använder sig redan av ett system, chain of custody, med vars hjälp timrets ursprung och laglighet kan utredas. Verksamhetsutövarna förorsakas administrativa kostnader direkt på basis av skyldigheterna i timmerförordningen. På basis av denna proposition förorsakas verksamhetsutövarna kostnader i sådana situationer där timmer eller trävaror tas i beslag. Enligt propositionen svarar verksamhetsutövaren för de kostnader som lagringen medför staten under

den tid de är beslagtagna. Förutsättningarna för att ta i beslag har granskats i avsnitt 2.1.4.

Det är inte möjligt att uppskatta hur mycket en ökning av de administrativa kostnaderna inverkar på slutprodukternas pris.

4.2 Konsekvenser för myndigheternas verksamhet

Det har varit särskilt krävande informationsmässigt att verkställigheten av timmerförordningen inleddes den 3 mars 2013. Målet var att så många som möjligt av de företag som släpper ut timmer och trävaror på marknaden senast den 3 mars 2013 var medvetna om verkställigheten av timmerförordningen. Tjänstemän från Landsbygdsverket och jord- och skogsbruksministeriet har deltagit i många seminarier och tidningsintervjuer beträffande timmerförordningen. Arbetet med planeringen och genomförandet av informationen har varit krävande och arbetsdrygt, särskilt när det gäller små företag, eftersom dessa inte nödvändigtvis hör till någon intresseorganisation genom vilken det hade varit möjligt att direkt informera om timmerförordningen. Kommunikationen fortsätter och informationen uppdateras med de erfarenheter som verkställigheten av förordningen gett.

Landsbygdsverket har skapat en webbsida för timmerförordningen (EUTR) och informerat intressentgrupper, intresseorganisationer och medier. Tullen har på sin webbplats för kundhantering publicerat ett meddelande om verkställigheten av timmerförordningen. Tullens kundhantering har dessutom, utgående från sina distributionslistor, skickat information om timmerförordningen per e-post till dem som importerar timmer och trävaror. Tullens kundhantering har beräknat att budskapet har nått cirka 70 procent av de potentiellt 2 500 verksamhetsutövare som importerar timmer och trävaror från länder utanför Europeiska unionen. Genom Landsbygdsverkets och Tullens information beräknas en tämligen stor andel av de företag som omfattas av förordningen ha nåtts innan verkställigheten av förordningen började. Detta framgår också av kontakterna till Landsbygdsverket.

Tullen utövar tillsyn över importen i samband med den elektroniska förtullningen. I samband med den elektroniska förtullningen sänds tulldeklarationen som ett s.k. EDI-meddelande och de uppgifter som ingår i meddelandet är nästan de samma som finns på SAD-blanketten (www.tulli.fi). I samband med tulldeklarationen ges uppgifter om bl.a. avsändare, mottagare (utgångspunkten är att mottagaren är den slutliga mottagaren av varorna i destinationslandet), och ur deklarationen framgår också deklaranten/ombudet.

Avsikten är att Landsbygdsverket ska fungera som behörig myndighet när timmerförordningen verkställs. Enligt förslaget är tillsynen över lagligheten för utländskt timmer och utländska trävaror Landsbygdsverkets uppgift. Avsikten är därför att det i lagen ska finnas bestämmelser om Landsbygdsverkets rätt att av Tullen få uppgifter om bl.a. importörer av timmer och trävaror samt om importvolymen av timmer och trävaror samt andra med tanke på timmerförordningen behövliga tulluppgifter.

Enligt timmerförordningen ska de behöriga myndigheterna regelbundet genomföra kontroller för att säkerställa att de övervakningsorganisationer som utövar sin verksamhet inom de behöriga myndigheternas jurisdiktion fortsätter att utföra sina uppgifter och att uppfylla kraven som ställts på dem. Om den behöriga myndigheten konstaterar att övervakningsorganisationen antingen inte längre utför sina uppgifter eller inte längre uppfyller kraven som ställs på den, ska myndigheten utan dröjsmål underrätta kommissionen om detta.

Den behöriga myndigheten ska genomföra kontroller för att fastställa om verksamhetsutövarna uppfyller de krav som ställts på dem. Dessa kontroller ska utföras i enlighet med en plan som regelbundet ses över enligt ett riskbaserat angreppssätt. Dessutom får kontroller utföras när en behörig myndighet förfogar över relevant information om verksamhetsutövarens efterlevnad av timmerförordningen, inklusive sådan information som utgår från väl underbyggda farhågor från tredje part. I dessa kontroller kan bl.a. ingå:

a) undersökning av systemet för tillbörlig aktsamhet, inbegripet riskbedömning och riskreducerande förfaranden,

b) undersökning av handlingar och register som styrker att systemet för tillbörlig aktsamhet och förfarandena fungerar väl,

c) stickprov, inbegripet granskningar på fältet.

Enligt propositionen har Finlands skogscentral och Livsmedelssäkerhetsverket rätt att med stöd av ett bemyndigande från Landsbygdsverket utföra en kontroll. I propositionen konstateras det att det av dessa två organisationer sannolikt endast för Finlands skogscentrals del kan bli fråga om kontroller som gäller systemet för tillbörlig aktsamhet, eftersom Finlands skogscentral har specialkompetens i fråga om skogscertifiering. För Livsmedelssäkerhetsverkets del bedöms däremot eventuella kontroller som grundar sig på bemyndigandet för närvarande begränsa sig endast till provtagning. Avsikten är att kontrollverksamheten uttryckligen sköts av den behöriga myndigheten, dvs. Landsbygdsverket. Det bedöms att det kommer att göras endast några kontroller som grundar sig på bemyndigandet per år, och därför anses det att propositionen inte till denna del inverkar på Finlands skogscentrals eller Livsmedelssäkerhetsverkets resursbehov.

Enligt propositionen kan Landsbygdsverket förbjuda en verksamhetsutövare att saluföra timmer eller trävaror, om verksamhetsutövaren har släppt ut timmer eller trävaror på marknaden utan att använda ett system för tillbörlig aktsamhet eller om verksamhetsutövarens system för tillbörlig aktsamhet upprepade gånger uppvisat avsevärda brister och bristerna inte har rättats till inom den tidsfrist som Landsbygdsverket har angivit. Ett förbud mot utsläppande på marknaden är inte en primär åtgärd. Rådgivning hör till god förvaltning. Förbudet mot utsläppande på marknaden kan alltså komma i fråga först om verksamhetsutövaren inte utgående från de råd och den uppmaning som Landsbygdsverket har gett korregerar bristerna i systemet.

I propositionen bedöms det att det kommer att utfärdas högst några förbud mot utsläppande på marknaden per år. Att förbuden mot utsläppande på marknaden följs övervakas av Landsbygdsverket och i fråga om importen av Tullen. Ett förbud mot utsläppande på marknaden bedöms vara en exceptionell åtgärd.

gård och det föreslagna förbudet mot utsläppande på marknaden antas inte ha någon betydande inverkan på Landsbygdsverkets eller Tullens resursbehov.

Den behöriga myndigheten ska föra bok över kontrollerna och särskilt ange deras art och resultat. Myndigheten ska också föra bok över eventuella meddelanden om de korrigerande åtgärderna. Register över alla kontroller ska sparas i minst fem år.

De behöriga myndigheterna ska samarbeta med varandra, med förvaltningsmyndigheterna i tredjeländer och med kommissionen för att säkerställa att timmerförordningen följs.

Den behöriga myndigheten ska utbyta information med de behöriga myndigheterna i andra medlemsstater samt med kommissionen om allvarliga brister som upptäcks genom de kontroller som avses i artiklarna 8.4 och 10.1 i timmerförordningen och om de typer av sanktioner som åläggs i enlighet med artikel 19.

Landsbygdsverket har för avsikt att öppna en teknisk anslutning till Finlands skogscentralers system för tillsynen över efterlevnaden av skogslagen. Då har Landsbygdsverket möjlighet att kontrollera att denna tillsyn också uppfyller kraven på tillsyn enligt timmerförordningen. Tillsynen över lagligheten för inhemskt timmer ska såsom för närvarande basera sig på den anmälan om användning av skog som förutsätts i skogslagen. Finlands skogscentral utövar tillsyn över att skogshanteringen i varje enskilt fall uppfyller kraven enligt skogslagen när det gäller de anmälningar om användning av skog som skogscentralen fått. Den mätningshandling som skogsägaren fått i samband med virkesmätningen är en handling med vars hjälp timrets ursprung kan säkerställas. Vid tillsynen över efterlevnaden av skogslagen och rapporteringen om tillsynen beaktas i fortsättningsen skyldigheterna när det gäller myndighetstillsynen.

Enligt propositionen är verksamhetsutövaren skyldig att till staten betala kostnaderna för lagringen av det timmer eller de trävaror som tagits i beslag. Till denna del har propositionen inte några konsekvenser för myndigheternas resursbehov.

4.3 Miljökonsekvenser

Vid avverkning ska bestämmelserna i skogslagen och i annan lagstiftning som gäller avverkning iakttas. Syftet med skogslagen är att främja en ekonomiskt, ekologiskt och socialt hållbar vård och användning av skogarna så att skogarna uthålligt ger en god avkastning samtidigt som deras biologiska mångfald bevaras. Om avverkningen har genomförts i enlighet med skogslagen kan man i princip uppskatta att det timmer som producerats i Finland uppfyller definitionen av hållbarhet. Skogen tillhandahåller en stor mängd miljömässiga, ekonomiska och sociala nyttigheter, såsom timmer, andra typer av skogsprodukter och miljötjänster som är nödvändiga för människan, bl.a. bevarande av den biologiska mångfalden och ekosystemens funktioner samt skydd av klimatet.

Olaglig avverkning är ett stort problem med internationell dimension. Den olagliga avverkningen utgör ett allvarligt hot mot skogarna, eftersom den bidrar till avskogningen och skogsförstörelsen, som är ansvarig för omkring 20 procent av de globala koldioxidutsläppen, hotar den biologiska mångfalden och underminerar det hållbara skogsbruket och dess utveckling, inbegripet den kommersiella lönsamheten för verksamhetsutövare som agerar enligt tillämplig lagstiftning. Den olagliga avverkningen bidrar också till ökenbildning och markerosion och kan förvärra extrema väderförhållanden och översvämningar. Bekämpande av problemet med olaglig avverkning inom ramen för denna förordning förväntas bidra till unionens ansträngningar för att minska klimatförändringarna på ett kostnadseffektivt sätt och bör ses som ett komplement till unionens insatser och åtaganden inom ramen för Förenta nationernas ramkonvention om klimatförändringar.

4.4 Samhälleliga konsekvenser

Även om lagförslaget inte i sig anses ha betydande samhälleliga konsekvenser, anses själva timmerförordningen globalt sett ha betydande positiva konsekvenser när det

gäller att förhindra olaglig handel med timmer. Många timmerproducerande länder lider av institutionella och administrativa brister och därför har det uppkommit allt mera oroväckande företeelser i samband med olaglig avverkning och den därmed sammanhängande handeln, bl.a. när det gäller ursprungsfolkens rättigheter.

I utvecklingsländerna har den olagliga handeln med timmer sociala, politiska och ekonomiska konsekvenser som ofta undergräver en utveckling mot god förvaltning och utgör ett hot mot lokala samhällen som är beroende av skogen för att överleva, och olaglig avverkning kan också kopplas till väpnade konflikter.

5 Beredningen av propositionen

5.1 Beredningsskeden och beredningsmaterial

Jord- och skogsbruksministeriet tillsatte den 9 mars 2011 en arbetsgrupp med uppgift att utreda verkställigheten av timmerförordningen i Finland (FLEGT -puutavaraasetuksen kansallinen toimeenpanon työryhmä; MMM004:00/2011). Arbetsgruppens mellanrapport och annan information om den nationella verkställigheten av timmerförordningen finns på jord- och skogsbruksministeriets webbplats www.mmm.fi (se skogar/projekt och arbetsgrupper/övriga lagstiftningsprojekt/tillämpning av FLEGT-tilläggsåtgärdsförordningen i Finland). Arbetsgruppens slutrapport (arbetsgruppspromemoria MMM 2012:9a) finns också på ministeriets webbplats (se publikationer).

Regeringens proposition har beretts som tjänsteuppdrag vid jord- och skogsbruksministeriet i samarbete med Landsbygdsverket.

5.2 Remissyttranden och hur de har beaktats

Utkastet till regeringens proposition sändes på remiss till statsrådets kansli, utrikesministeriet, finansministeriet, justitieministeriet,

miljöministeriet, arbets- och näringsministeriet, inrikesministeriet, Tullen, Finlands skogscentral, Livsmedelssäkerhetsverket, Landsbygdsverket, Finlands miljöcentral, Närings-, trafik- och miljöcentralerna, Forststyrelsen, Ålands landskapsregering, Skogsindustrin rf, Maa- ja metsätaloustuottajain keskusliitto MTK ry, Svenska lantbruksproducenternas centralförbund SLC rf, Koneyrittäjien liitto ry, Pääkaupunkiseudun Metsänomistajat ry, Finlands Sågar rf, Finlands naturskyddsförbund rf, WWF, Grafiska Industrin rf, Byggproduktionsindustrin RTT rf, RTT/Puutuotejaosto/Träproduktindustrin rf, RTT/Pientaloteollisuusjaosto/Pientaloteollisuus ry, Puuteollisuusyrittäjät ry, Sahayrittäjät ry, Sisusta kotia ry, Föreningen för bygg- och inredningsvaruhandel i Finland rf, Förbundet för Finsk Handel FH rf, Erikoiskaupan liitto ry och Finlands Dagligvaruhandel rf. Dessutom sändes utkastet på remiss till Europeiska skogsinstitutet (EFI).

Utlåtande lämnades av finansministeriet, justitieministeriet, utrikesministeriet, inrikesministeriet, Tullen, Landsbygdsverket, Finlands miljöcentral, Ålands landskapsregering, Livsmedelssäkerhetsverket, Maa- ja metsätaloustuottajain keskusliitto MTK ry, Skogsindustrin rf och Förbundet för Finsk Handel FH rf. Miljöministeriet, Finlands skogscentral, Närings-, trafik- och miljöcentralerna i Nyland, Svenska lantbruksproducenternas centralförbund SLC rf och Finlands naturskyddsförbund rf hade inga anmärkningar eller kommentarer till propositionen.

I utlåtandena ansågs den föreslagna lagen behövlig. En sammanfattning av utlåtandena med de viktigaste anmärkningarna finns i statsrådets projektregister (MMM050:00/2012, på finska).

Efter remissförfarandet har jord- och skogsbruksministeriet fört diskussioner om Tullens uppgifter med både finansministeriet och Tullen. I fråga om straffbestämmelserna har jord- och skogsbruksministeriet fört diskussioner med justitieministeriet. Utifrån utlåtandena och nämnda diskussioner har flera ställen i motiveringen till propositionen ändrats och kompletterats. Också i lagförslaget har det gjorts ändringar.

6 Samband med andra propositioner

Propositionen är inte beroende av andra propositioner. Regeringens proposition med förslag till lag om ändring av skogslagen (RP

75/2013 rd) och regeringens proposition med förslag till en ny skogsskadelag, som överlämnas till riksdagen hösten 2013, har således inte något samband med denna proposition och behöver inte behandlas samtidigt.

DETALJMOTIVERING

1 Lagförslag

1.1 Lagen om utsläppande av timmer och trävaror på marknaden

1 §. Lagens syfte. Det är nödvändigt att stifta en lag om utsläppande av timmer och trävaror på marknaden för att nationellt verkställa timmerförordningen och de EU-förordningar som antagits med stöd av den. I timmerförordningen förutsätts det att medlemsstaterna utnämner en behörig myndighet och fastställer regler om sanktioner. Det är dessutom nödvändigt att föreskriva om vissa kompletterande bestämmelser.

2 §. Behörig myndighet. I artikel 7 i timmerförordningen förutsätts det att varje medlemsstat utser en eller flera behöriga myndigheter som ska ansvara för tillämpningen av timmerförordningen. Arbetsgruppen för det nationella verkställandet av FLEGT-förordningen utredde vilka organisationer som kunde komma i fråga som behörig myndighet. Arbetsgruppen beslutade föreslå att Landsbygdsverket ska vara den behöriga myndighet som avses i timmerförordningen. När det gäller Landsbygdsverket kan man konstatera att verket redan sköter bl.a. vissa sådana uppgifter i samband med skogslagen och lagen om finansiering av hållbart skogsbruk (1094/1996) som är förenade med betydande utövning av offentlig makt.

Enligt paragrafen sköter Finlands skogscentral, Livsmedelssäkerhetsverket, Tullen och Finlands miljöcentral de uppgifter som tilldelats dem och som hänför sig till verkställigheten av denna lag. Finlands skogscentral ska fortfarande ansvara för uppgifter i samband med tillsynen över efterlevnaden av skogslagen. Likaså ska Tullen ansvara för de uppgifter som hänför sig till tullbeskattning och tullövervakning av timmer och trävaror samt fungera som förundersökningsmyndighet. Tillsynen över import, export, reexport och transitering enligt CITES-förordningen hör till Tullens uppgifter. På motsvarande sätt ska Finlands miljöcentral sköta de uppgifter i samband med verkställigheten av den föreslagna lagen

som hänför sig till beviljande av CITES-tillstånd och CITES-intyg.

3 §. Definitioner. Lagförslaget kompletterar bestämmelserna i timmerförordningen och i förordningar som utfärdats med stöd av den. Det är därför konsekvent att i lagförslaget använda samma begrepp som i timmerförordningen. I definitionerna i 3 § i lagförslaget hänvisas det till timmerförordningens definitioner.

4 §. Tillsyn. I paragrafen föreslås bestämmelser om att Landsbygdsverket ska ansvara för tillsynen och genomförandet av tillsynen i anslutning till timmerförordningen. Den föreslagna paragrafen har en informativ karaktär. Enligt 2 § i lagförslaget är Landsbygdsverket den behöriga myndighet som avses i timmerförordningen. Enligt timmerförordningen åläggs den behöriga myndigheten att genomföra kontroller och regelbundet rapportera om dem till kommissionen.

5 §. Kontroller. I paragrafens 1 mom. föreslås bestämmelser om var Landsbygdsverket får utföra kontroller. I den omfattning som förutsätts i timmerförordningen och i de EU-rättsakter som antagits med stöd av den ska Landsbygdsverket kunna utföra kontroller av de transportfordon samt de affärs- och lagerlokaler och andra motsvarande utrymmen som används för utövande av yrke eller idkande av näring samt av andra områden där det finns handlingar som gäller systemet för tillbörlig aktsamhet eller spårbarheten, eller timmer eller trävaror. De kontroller som avses i momentet är sådana kontroller på fältet som avses artikel 10.3 c i timmerförordningen. En förutsättning för att den behöriga myndigheten effektivt ska kunna utföra sin tillsynsuppgift är att Landsbygdsverket har tillräckliga befogenheter. Enligt 1 mom. gäller inte granskningsrätten utrymmen som används för boende av permanent natur.

I 1 mom. föreslås det också att bestämmelserna i 39 § i förvaltningslagen (434/2003) iakttas. Enligt förarbetena till förvaltningslagen (RP 72/2002 rd) gäller kontrollen enligt 39 § endast sådan kontroll som med stöd av annan lagstiftning hör till myndighetens be-

hörighet och som behövs för att ett visst förvaltningsärende ska kunna utredas eller förutsättningarna för ett beslut ska kunna konstateras. Däremot ska kontroller som har karaktären av tillsyn och som faller inom myndighetens behörighet också i fortsättningen vara beroende av annan lagstiftning. De kontroller som avses i paragrafen hänför sig oftast inte till utredningen av ett visst förvaltningsärende, utan det är ofta fråga om kontroller som har karaktären av tillsyn.

Enligt 2 mom. kan Landsbygdsverket vid kontrollerna använda utomstående sakkunniga. På utomstående sakkunniga tillämpas förvaltningslagen, språklagen (423/2003), samiska språklagen (1086/2003), lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) och 14 och 15 § i statstjänstemannalagen (750/1994). I förvaltningslagen finns bestämmelser om bl.a. jäv. Utomstående sakkunniga ska iaktta språklagens bestämmelser om vilket språk som ska användas vid kontrollerna. De bestämmelser i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet som är viktiga med tanke på kontrollerna gäller utlämnande av uppgifter och sekretess samt skyldigheten att iaktta god informationshantering vid dokumentation, bevaring och utlämnande av uppgifter och handlingar. På sakkunniga tillämpas enligt 2 mom. bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar när de utför uppdrag enligt denna lag. I 40 kap. i strafflagen föreskrivs om tjänstebrott. I 2 mom. föreskrivs dessutom att det finns bestämmelser om skadeståndsansvar i skadeståndslagen (412/1974). Utomstående sakkunniga ska bidra med sakkunnighjälp. Den myndighet som utför kontrollen ska fatta beslut om de åtgärder som vidtas till följd av kontrollen. Utomstående sakkunniga utövar således inte offentlig makt.

Enligt 3 mom. ska verksamhetsutövare, handlare och andra som är föremål för kontrollen bistå Landsbygdsverket vid kontrollen. Biståndsskyldigheten gäller vanligen verksamhetsutövaren eller handlaren. Biståndsskyldigheten kan i vissa fall också omfatta t.ex. en avtalspart till handlaren, om avtalsparten exempelvis innehar dokument om timret eller trävarorna, eller om deras laglighet. Enligt 3 mom. har Lands-

bygdsverket rätt att omhänderta de handlingar eller kopior av handlingar som gäller systemet för tillbörlig aktsamhet och spårbarheten för timmer och trävaror, om det är nödvändigt för att utreda omständigheter som gäller föremålet för kontrollen. I propositionen bedöms det att kontrollerna huvudsakligen kommer att bestå av kontroller som hänför sig till handlingarna. I 3 mom. föreslås vidare bestämmelser om Landsbygdsverkets rätt att i samband med en kontroll utföra undersökningar som gäller timmer eller trävaror och att ta prov. Proven får tas utan ersättning.

I 4 mom. föreslås bestämmelser om att Landsbygdsverket ska kunna bemyndiga Finlands skogscentral och Livsmedelssäkerhetsverket att utföra kontrollen. Ett bemyndigande från Landsbygdsverket kan komma i fråga t.ex. vid provtagning som gäller timmer eller trävaror. Finlands skogscentral sköter redan för närvarande tillsynsuppgifter i samband med skogslagen. Med stöd av bemyndigandet enligt 4 mom. kan Finlands skogscentral också utföra kontroller som gäller t.ex. systemet för tillbörlig aktsamhet. Finlands skogscentral är organisatoriskt en del av den s.k. indirekta statsförvaltningen, och bestämmelser om centralens befogenheter, ansvar och skyldigheter finns i lagen om Finlands skogscentral. Bl.a. i 15 § i lagen finns bestämmelser om iakttagande av allmän förvaltningslagstiftning och om straffrättsligt ansvar. De kontrolluppgifter som avses här kan skötas endast av sådana personer vid Finlands skogscentral för vilka det i enlighet med bestämmelserna vid Finlands skogscentral har fastställts rätt att utöva offentlig makt.

6 §. Rätt att få uppgifter av verksamhetsutövare och handlare. I paragrafen finns bestämmelser om den rätt som Landsbygdsverket, samt Finlands skogscentral och Livsmedelssäkerhetsverket genom bemyndigande av Landsbygdsverket, har att få uppgifter av verksamhetsutövare och handlare. Uppgifterna ska hänföra sig till tillsynen över efterlevnaden av timmerförordningen eller de EU-rättsakter som antagits med stöd av den. Rätten att få uppgifter omfattar exempelvis handlingar som gäller systemet för tillbörlig aktsamhet, köpebrev, bokföring

och tulldokument. Samma rätt har Finlands skogscentral och Livsmedelssäkerhetsverket om Landsbygdsverket har lämnat dem ett bemyndigande att utföra en kontroll som gäller verksamhetsutövaren och handlaren. Enligt 2 mom. omfattar rätten att få uppgifter också sådana uppgifter som annars skulle vara sekretessbelagda på grund av att de gäller privat affärsverksamhet eller en enskild persons ekonomiska ställning.

7 §. Rätt att få uppgifter av myndigheter och andra som sköter offentliga förvaltningsuppgifter. Ett effektivt verkställande av timmerförordningen och de EU-rättsakter som antagits med stöd av den förutsätter att den behöriga myndigheten, oberoende av sekretessbestämmelserna, till sitt förfogande har de uppgifter som är nödvändiga vid tillsynen över efterlevnaden av timmerförordningen och de EU-rättsakter som antagits med av den. Av 2 § i lagförslaget framgår det att Finlands skogscentral, Livsmedelssäkerhetsverket, Tullen och Finlands miljöcentral inom sitt ansvarsområde sköter uppgifter som hänför sig till verkställigheten av lagen. I anslutning till detta föreslås det i 1 mom. bestämmelser både om inbördes informationsutbyte mellan tillsynsmyndigheterna och om tillsynsmyndigheternas rätt att av andra myndigheter eller andra som sköter offentliga förvaltningsuppgifter få sådana uppgifter som är nödvändiga för tillsynen. Tullverksamheten är en väsentlig och oskiljaktig del av den internationella handeln och de varutransportkedjor som överskrider gränserna mellan enskilda stater. Genom denna uppgift har Tullen information om bl.a. importörer av timmer och trävaror samt om importvolymen av timmer och trävaror. För tillsynen över lagligheten för timmer och trävaror som förts in från länder utanför Europeiska unionen är det viktigt att Landsbygdsverket i sin egenskap av behörig myndighet får uppgifter om importen av timmer och trävaror av Tullen. Som ett annat exempel kan nämnas information om CITES-tillstånd som beviljats i Finland. Finlands miljöcentral är CITES-tillståndsmyndighet i Finland, och det är därför viktigt att Landsbygdsverket kan få information om CITES-tillstånd av Finlands miljöcentral.

Bestämmelserna i 2 mom. hänför sig till den tillsyn över efterlevnaden av skogslagen som är en av de offentliga förvaltningsuppgifterna för Finlands skogscentral. Med tanke på tillsynen över lagligheten av inhemskt timmer är det viktigt att Landsbygdsverket i egenskap av behörig myndighet så fort som möjligt informeras om Finlands skogscentral har sannolika skäl att misstänka en sådan gärning eller försummelse enligt 18 § i skogslagen som hänför sig till anmälan om användning av skog eller skogsavverkning. Anmälningsplikten ska dock inte omfatta sådana situationer där korrigerande åtgärder i enlighet med 20 § i skogslagen redan har vidtagits i fråga om den lagstridiga åtgärden, eller där gärningen eller försummelsen är sådan att en anmälan till polisen inte behöver göras med stöd av 22 § i skogslagen. I 11 § i lagförslaget finns bestämmelser om i vilka fall Landsbygdsverket ska göra en anmälan till polisen. Anmälningsplikten ska gälla de gärningar som avses i 12 § i lagförslaget. Finlands skogscentral ska på eget initiativ till Landsbygdsverket leverera uppgifterna enligt 2 mom. I den regeringsproposition om ändring av skogslagen som är under behandling i riksdagen ingår till denna del samma förfaranden som i den gällande skogslagen.

Enligt 3 mom. kan de uppgifter som avses i 1 och 2 mom. lämnas ut genom teknisk anslutning. Förutom i fråga om Finlands skogscentral innehåller bestämmelsen inte någon skyldighet att öppna en teknisk anslutning. Finlands skogscentral är skyldig att öppna en teknisk anslutning för Landsbygdsverket. Öppnandet av en teknisk anslutning gäller systemet för tillsyn över efterlevnaden av skogslagen. Bestämmelsen om Finlands skogscentral är därmed en specialbestämmelse i förhållande till 8 § 1 mom. i lagen om Finlands skogscentrals system för skoglig information (419/2011). På utlämnande av uppgifter från Finlands skogscentrals system för skoglig information tillämpas i övrigt vad som föreskrivs i den nämnda lagen.

8 §. Uppmaning. I artikel 10 i timmerförordningen finns bestämmelser om kontroller av verksamhetsutövare. Enligt artikel 10.5 får de behöriga myndigheterna utfärda ett

föreläggande om korrigerande åtgärder som verksamhetsutövaren ska vidta. Den föreslagna 8 § gäller dessa korrigerande åtgärder. Bestämmelsens tillämpningsområde har begränsats till brister i systemet för tillbörlig aktsamhet, eftersom det inte är möjligt att tillämpa korrigerande åtgärder på timmer och trävaror. I paragrafen föreskrivs att Landsbygdsverket ska ge verksamhetsutövaren en skriftlig uppmaning att bristerna i systemet för tillbörlig aktsamhet ska avhjälpas inom utsatt tid. Landsbygdsverket har samma skyldighet att till följd av tillsynen ge en uppmaning också när det finns brister i uppföljningen av spårbarheten för timmer och trävaror. I lagförslaget ingår inte bestämmelser om myndighetens informationsskyldighet, eftersom det i 8 § i förvaltningslagen finns bestämmelser om detta.

Enligt 8 § i förvaltningslagen ska myndigheterna inom ramen för sin behörighet ge sina kunder råd i anslutning till skötseln av ett förvaltningsärende samt svara på frågor och förfrågningar som gäller utträttandet av ärenden. Den uppmaning att avhjälpa brister inom utsatt tid som avses i 1 mom. blir vanligen aktuell först om verksamhetsutövaren inte har följt de givna råden och gjort ändringar i systemet för tillbörlig aktsamhet. Landsbygdsverket ska dock i fråga om en uppmaning enligt den föreslagna 8 § beakta 28 § 1 mom. 2 punkten i förvaltningslagen, enligt vilken en tjänsteman är jävrig om tjänstemannen biträder eller företräder en part. De anvisningar som hänför sig till uppmaningen och som avses i 1 mom. ska således vara allmänna. Anvisningarna kan således t.ex. gälla vilka krav som anges i fråga om systemet för tillbörlig aktsamhet i timmerförordningen. Till verksamhetsutövaren hör att införa det egentliga systemet för tillbörlig aktsamhet.

9 §. Föreläggande om korrigerande åtgärder samt förbud och vite. I paragrafen föreslås bestämmelser om administrativa tvångsmedel. Med administrativa tvångsmedel avses sådana särskilda bestämmelser i lagstiftningen med stöd av vilka en behörig myndighet kan meddela en part förelägganden eller förbud, eller vidta andra åtgärder som föreskrivs i lagen för att säkerställa att lagen iakttas.

Med stöd av 1 mom. får Landsbygdsverket rätt att fatta beslut om att verksamhetsutövaren ska korrigera bristerna i systemet för tillbörlig aktsamhet. I föreläggandet om korrigerande åtgärder ska det anges hur och inom vilken tid verksamhetsutövaren ska vidta åtgärderna. Ett föreläggande om korrigerande åtgärder ska användas i de fall då verksamhetsutövaren inte har något system för tillbörlig aktsamhet eller systemet upprepade gånger har uppvisat avsevärda brister. Ett föreläggande om korrigerande åtgärder är inte den första åtgärd som Landsbygdsverket kan använda för att ingripa om systemet för tillbörlig aktsamhet saknas eller uppvisar brister. Den första åtgärden är att i enlighet med 8 § uppmana verksamhetsutövaren att inom utsatt tid korrigera bristerna.

I 2 mom. föreslås det att Landsbygdsverket ska kunna förbjuda en verksamhetsutövare att släppa ut sådant timmer eller sådana trävaror på marknaden i fråga om vilka verksamhetsutövaren inte har följt föreläggandet om korrigerande åtgärder enligt 1 mom. Enligt propositionen kan det med tanke på verkställigheten av timmerförordningen anses vara en allvarlig förseelse att verksamhetsutövaren inte alls har något system för tillbörlig aktsamhet eller att verksamhetsutövarens system för tillbörlig aktsamhet upprepade gånger uppvisat avsevärda brister. Med tanke på verksamhetsutövarens rättsskydd är det viktigt att ett förbud kan meddelas först efter det att föreläggandet om korrigerande åtgärder inte har följts inom utsatt tid.

Enligt 2 mom. ska förbudet meddelas för viss tid, och förbudets giltighetstid kan vara högst tre månader. Giltighetstiden på tre månader ska vara huvudregeln. Det finns dock sådana verksamhetsutövare som omfattas av timmerförordningen, men som bara tillfälligt släpper ut timmer eller trävaror på marknaden. Ett förbud med en giltighetstid på tre månader är inte ett effektivt sätt att ingripa t.ex. i sådana situationer där trävaror släpps ut på marknaden säsongartat. Enligt senaste uppgift från Tullen fanns det år 2012 ca 1 500 verksamhetsutövare som endast gjort en förtullning dvs. fört in ett parti sådant timmer eller sådana trävaror som avses i timmerförordningen. En längre tids-

frist kommer därför i fråga när utsläppandet av timmer och trävaror på marknaden avbryts av uppehåll på några månader. Enligt bestämmelsen kan förbudet i dessa undantagsfall gälla i högst ett år. Enligt 2 mom. ska förbudet omedelbart återkallas när bristerna i systemet för tillbörlig aktsamhet har avhjälpits på ett sätt som Landsbygdsverket godkänner. Med ett sätt som Landsbygdsverket godkänner avses här att bristerna i systemet för tillbörlig aktsamhet till väsentliga delar har avhjälpits i enlighet med Landsbygdsverkets skriftliga uppmaning och föreläggandet om korrigerande åtgärder.

I propositionen bedöms det att ett föreläggande om korrigerande åtgärder oftast är ett tillräckligt medel för att ingripa mot brister i systemet för tillbörlig aktsamhet. Om ett föreläggande om korrigerande åtgärder dock inte leder till önskat resultat, kan den behöriga myndigheten meddela ett förbud enligt 2 mom.

I 3 mom. föreslås bestämmelser om att Landsbygdsverket ska kunna förena ett förbud med vite. Bestämmelser om vite finns i viteslagen (1113/1990). Enligt 10 § i viteslagen kan vite dömas ut om ett förbud eller ett beslut inte har iakttagits och om detta sker utan giltig orsak. En part (här verksamhetsutövaren) ska i enlighet med 22 § i viteslagen ges tillfälle att lämna förklaring i ärendet enligt 34 § i förvaltningslagen. Enligt propositionen är hot om att vite måste betalas ofta en tillräcklig sanktion för att få en verksamhetsutövare att vidta tillräckliga åtgärder för att avhjälpa brister. Man torde därför sällan vara tvungen att ta ut vitet.

Enligt 4 § i lagförslaget ska Landsbygdsverket ansvara för tillsynen i anslutning till timmerförordningen. Avsikten är att Landsbygdsverket övervakar att skyldigheten i fråga om systemet för tillbörlig aktsamhet iakttas för importens del. Ett undantag utgör dock övervakningen av det förbudet enligt 9 § 2 mom. i lagförslaget iakttas i fråga om importen. När det gäller importen är det Tullen som övervakar att det förbud som Landsbygdsverket meddelat iakttas.

10 §. Handräckning. I paragrafen föreslås det att Landsbygdsverket vid behov ska kunna få handräckning av andra myndigheter för att utföra tillsyns- och kontrolluppgifterna

enligt den föreslagna lagen. I propositionen bedöms det att handräckning när det gäller timmer och trävaror från länder utanför Europeiska unionen vid behov kan begäras t.ex. av Tullen eller Finlands miljöcentral. Vid tillsynen över förbudet mot utsläppande på marknaden kan det vara nödvändigt att be om handräckning av närings-, trafik- och miljöcentralen (NTM-centralen).

11 §. Anmälan till förundersökningsmyndigheten och hörande av Landsbygdsverket. I 12 § i lagförslaget föreskrivs om straff. Om Landsbygdsverket har sannolika skäl att misstänka att en gärning som avses i 12 § har skett, ska verket enligt 11 § 1 mom. i lagförslaget anmäla detta till förundersökningsmyndigheten för förundersökning. Om gärningen med beaktande av omständigheterna är ringa och allmänt intresse inte kräver en närmare utredning av ärendet, behöver Landsbygdsverket dock inte göra en anmälan. Avsikten är att Landsbygdsverket ska anmäla bristerna i systemet för tillbörlig aktsamhet till förundersökningsmyndigheten först efter att de administrativa tvångsmedlen inte har lett till önskat resultat. Förutsättningar för en anmälan finns dock när förbudet enligt 9 § i lagförslaget har brutits. Förundersökningsmyndigheter enligt 1 mom. är polisen och Tullen. Tullen ska utreda tullbrott enligt 3 § 1 mom. 5 punkten i tullagen. Tullen kan alltså utföra förundersökning av en sådan virkesförseelse och ett sådant virkesbrott som avses i förslaget. Det är fråga om gärningar som klart uppfyller ovannämnda definition av tullbrott i tullagen.

I 2 mom. föreslås bestämmelser om att Landsbygdsverket ska höras under förundersökningen och domstolsbehandlingen.

12 §. Straff. I 1 mom. föreslås bestämmelser om att straff för virkesbrott ska finnas i 48 a kap. 3 b § i strafflagen. I lagförslaget ingår inte någon särskild bestämmelse om de förverkandepåföljder som föreskrivs i 10 kap. i strafflagen, eftersom det i dessa fall är möjligt att tillämpa nämnda bestämmelser i strafflagen.

I 2 mom. föreslås bestämmelser om sådana gärningar som strider mot den föreslagna lagen och för vilka man kan dömas till böter, om inte strängare straff för förseelsen bestäms någon annanstans i lag. Enligt 2

mom. kan den som uppsåtligt bryter mot kravet att tillämpa ett system för tillbörlig aktsamhet dömas till böter. I artikel 4 i timmerförordningen finns bestämmelser om denna skyldighet. Gärningen är uppsåtlig om verksamhetsutövaren underlåter eller har för avsikt att underlåta att iaktta förbudet mot utsläppande på marknaden. Om verksamhetsutövaren inte har något system för tillbörlig aktsamhet eller om centrala delar av systemet saknas helt, kan verksamhetsutövaren anses ha handlat uppsåtligt. Till de centrala bristerna i systemet för tillbörlig aktsamhet hör att det inte ingår någon form av förfaranden för riskbedömning och riskreducering, eller t.ex. att uppgifter om timrets eller trävarornas ursprung och om de aktörer som timret eller trävarorna har skaffats av inte ingår i systemet. I sådana fall kan verksamhetsutövaren inte åberopa att hans eller hennes handlande inte varit uppsåtligt, eftersom förbudet enligt 9 § 2 mom. i lagförslaget har föregåtts av en uppmaning (8 §) och föreläggande om korrigerande åtgärder (9 § 1 mom.) av vilka det framgår de brister som ska korrigeras i systemet för tillbörlig aktsamhet. Verksamhetsutövaren kan inte anses ha handlat uppsåtligt när det i systemet för tillbörlig aktsamhet finns enstaka brister som kan betraktas som ringa.

Enligt 2 mom. kan också den som uppsåtligt bryter mot krav på spårbarheten för timmer och trävaror dömas till böter. I artikel 5 i timmerförordningen finns bestämmelser om denna skyldighet. Definitionen av en handlare är central för förståelsen av spårbarhetskravet. Enligt artikel 2 d i timmerförordningen avses med handlare varje fysisk eller juridisk person som i samband med kommersiell verksamhet säljer eller köper på den inre marknaden timmer eller trävaror som redan släppts ut på den inre marknaden. Spårbarhetskravet innebär att handlare för hela distributionskedjans del ska föra bok över de verksamhetsutövare och handlare som har levererat timmer eller trävaror till dem. Enligt artikel 5 ska handlare "vid behov" föra bok över de handlare till vilka de har levererat timmer eller trävaror. I kravet ingår inte en identifiering av sådana köpare av timmer och trävaror som inte utövar kommersiell verksamhet. Med andra ord om-

fattar kravet inte en identifiering av konsumenterna. Det är fråga om en förseelse enligt paragrafen när handlaren uppsåtligt har förstört uppgifterna om de aktörer som levererat timmer och trävaror till företaget. Vid bedömningen av uppsåt ska uppmärksamhet fästas vid hur handlaren har agerat efter att av Landsbygdsverket ha fått den uppmaning att avhjälpa de brister som nämns i 8 § i lagförslaget. Handlaren ska inte anses ha handlat uppsåtligt när det i uppgifterna om spårbarheten finns endast enstaka och ringa brister.

Enligt 2 mom. är gärningen straffbar, om strängare straff för gärningen inte bestäms någon annanstans i lag. Om gärningen samtidigt uppfyller rekvisitet både för den föreslagna virkesförseelsen och för det föreslagna virkesbrottet enligt strafflagen, kan det dömas ut ett straff endast för virkesbrottet.

I 3 mom. föreslås en bestämmelse om sanktionskumulation. Enligt momentet behöver inte den som bryter mot ett förbud som har meddelats med stöd av 9 § och som har förenats med vite dömas till straff för samma gärning, om vitet har dömts ut genom ett lagakraftvunnet beslut.

Med stöd av 6 kap. 12 § 4 punkten i strafflagen får domstolen avstå från att döma ut ett straff på grund av en anhopning av påföljder eller i enlighet med 6 kap. 7 § 1 punkten som strafflindrande omständigheter beakta de andra följder som brottet har lett till eller domen medför för gärningsmannen. Om både vite och straff utdöms för samma försummelse, kan det vara fråga om en oskälig sanktionskumulation. Endast om vitet också har dömts till betalning är det motiverat att inte döma ut ett straff.

13 §. Förverkandepåföljd och kostnader för beslagtagande. I paragrafen föreslås en hänvisning till 10 kap. i strafflagen, där det föreskrivs om förverkandepåföljder. Enligt 1 mom. kan olagligt timmer eller olagliga trävaror som döms förverkade till staten säljas på offentlig auktion. Paragrafen baserar sig på skäl 27 i timmerförordningen som gäller medlemsstaternas skyldighet att föreskriva sanktioner. I nämnda skäl konstateras det "att timret och trävarorna inte nöd-

vändigtvis bör förstöras utan i stället får bortskaffas för ändamål av allmänt intresse".

I 2 och 3 mom. föreslås bestämmelser om de kostnader som lagringen av timret eller trävarorna medför under den tid de är beslagtagna. Till den del lagringskostnaderna inte kan täckas i samband med offentlig auktion, ska verksamhetsutövaren svara för dem. Om timmer eller trävaror har tagits i beslag och det senare framgår att det inte finns förutsättningar för beslagtagande, svarar verksamhetsutövaren för lagringskostnaderna också i dessa fall. Verksamhetsutövaren är skyldig att betala till staten lagringskostnaderna, eftersom det enligt timmerförordningen just är verksamhetsutövaren som är skyldig att iakttä systemet för tillbörligt aktsamhet och i anknytning till det skyldig att se till att det timmer och de trävaror som släpps ut på marknaden har ett lagligt ursprung och att det finns tillräcklig dokumentering av det.

14 §. Jord- och skogsbruksministeriets styrnings- och tillsynsuppgift. I 1 mom. föreslås bestämmelser om jord- och skogsbruksministeriets uppgift att övervaka Landsbygdsverkets verksamhet när det gäller skötseln av de uppgifter som tilldelats dem enligt lagförslaget. I 1 mom. finns bestämmelser om ministeriets rätt att oberoende av sekretessbestämmelserna få sådana uppgifter av Landsbygdsverket som är nödvändiga för tillsynen och att utföra sådana kontroller av Landsbygdsverket som behövs för tillsynen över efterlevnaden av denna lag.

Enligt artikel 20.1 i timmerförordningen ska medlemsstaterna senast den 30 april varannat år från och med den 3 mars 2013 lämna en rapport om tillämpningen av denna förordning under de föregående två åren. Paragrafens 2 mom. hänför sig till denna bestämmelse och är samtidigt en specialbestämmelse som kompletterar 1 mom. Avsikten är att Landsbygdsverket som behörig myndighet ska sörja för att en rapport utarbetas och lämnas till kommissionen. I 2 mom. föreslås en bestämmelse om att Landsbygdsverket ska låta jord- och skogsbruksministeriet godkänna utkastet till rapport. I 2 mom. föreskrivs också om en tidsfrist inom vilken utkastet till rapport ska lämnas till ministeriet.

15 §. Europeiska unionens inspektörer. Den föreslagna lagen baserar sig på Europeiska unionens lagstiftning. Kommissionen övervakar att denna lagstiftning iakttas i medlemsstaterna. Enligt paragrafen har inspektörerna samma inspektionsrätt och rätt att få uppgifter som Landsbygdsverket. Enligt paragrafen har Europeiska unionens inspektörer dock inte en självständig inspektionsrätt och rätt att få uppgifter. I paragrafen föreskrivs att Europeiska unionens inspektörer har de nämnda rättigheterna endast när det är fråga om en inspektion som utförs i samarbete med Landsbygdsverket. Jord- och skogsbruksministeriet ska övervaka Landsbygdsverkets verksamhet. I anslutning till denna övervakningsuppgift föreslås att jord- och skogsbruksministeriet har en likadan rätt att utföra kontroller och få uppgifter som Europeiska unionens institutioner och de behöriga myndigheterna i Europeiska unionens medlemsländer.

16 §. Ikraftträdande. I paragrafen föreskrivs det om ikraftträdandet av lagen. Lagen avses träda i kraft så snart som möjligt efter det att riksdagen har stadfäst och antagit lagen.

1.2 Lagen om ändring av 48 a kap. i strafflagen

3 b §. Virkesbrott.. Det föreslås att det till strafflagens 48 a kap. som innehåller bestämmelser om naturresursbrott (bl.a. skogsbrott) fogas en bestämmelse om virkesbrott. Enligt 1 mom. är det straffbart att i strid med timmerförordningen yrkesmässigt släppa ut på marknaden olagligt avverkat timmer eller trävaror som härrör från sådant timmer. Vad som avses med utsläppande på marknaden definieras i artikel 2.1 b i timmerförordningen. Med utsläppande på marknaden avses leverans för första gången, oberoende av leveranssätt för försäljningsteknik, av timmer och trävaror på den inre marknaden för distribution eller användning i samband med kommersiell verksamhet, mot betalning eller gratis. Enligt tillämpningsdokumentet på kommissionens webbplats (Guidance Document on the Timber Regulation; http://ec.europa.eu/environment/forests/timber_regulation.htm) avses med den inre

marknaden i definitionen att varan är fysiskt inom Europeiska unionen eller att timret har avverkats inom Europeiska unionen eller att timret eller trävaran har importerats och efter tullklareringen överlämnats till fri omsättning. Enligt nämnda dokument omfattas varor som förs in enligt särskilda tullförfaranden (t.ex. temporär import, aktiv förädling, bearbetning under tullkontroll, tullager och frizoner), liksom transitering och reexport, inte av definitionen av utsläppande på marknaden. Tillämpningsområdet för den föreslagna straffbestämmelsen bestäms enligt 1 kap. i strafflagen.

Straffbarheten förutsätter uppsåtlighet. Verksamhetsutövaren måste då veta att det timmer eller de trävaror som släpps ut på marknaden inte har ett lagligt ursprung. I fråga om inhemskt timmer innebär det t.ex. att verksamhetsutövaren medvetet har brutit mot skogslagens bestämmelser om avverkning av skog. I fråga om inhemskt timmer innebär det också t.ex. att verksamhetsutövaren har avverkat skog på ett område där avverkning är förbjudet antingen direkt med stöd av lag eller enligt ett avtal som gäller skydd. Iakttagandet av systemet för tillbörlig aktsamhet enligt timmerförordningen innebär att verksamhetsutövaren ska sörja för vissa åtgärder och förfaranden som behövs för att säkra timrets och trävarornas ursprung. Villkoret för uppsåt uppfylls åtminstone vid ett förfarande där verksamhetsutövaren känner till att det är fråga om timmer som avverkats i strid med avverkningslandets lagstiftning eller trävaror som härrör från sådant olagligt avverkat timmer. Den lagstiftning som då beaktas bestäms enligt definitionen på tillämplig lagstiftning i artikel 2 h i timmerförordningen. Således kan det vara fråga om en situation där avverkaren enligt avverkningslandets lagstiftning om avverkning inte har haft äganderätt, besittningsrätt eller någon annan rätt till timmerpartiet i fråga. Det kan t.ex. vara fråga om stulet timmer. Det är fråga om uppsåtlighet också då verksamhetsutövaren känner till att avgifterna för timret eller avverkningen av timret i strid med lagstiftningen i avverkningslandet har försummats. Det kan också vara fråga om en situation där timret har avverkats i strid med avverknings-

landets lagstiftning om vård och användning av skog eller bevarande av den biologiska mångfalden i skogen. Dessutom kan det gälla en situation där timret inte är förenligt med avverkningslandets lagstiftning om handel inom skogsbrukssektorn.

I artikel 6 i timmerförordningen åläggs verksamhetsutövaren en mycket omfattande skyldighet att utreda timrets och trävarornas ursprung. Systemet med tillbörlig aktsamhet i artikel 6 i timmerförordningen ålägger verksamhetsutövaren att ge tillgång till följande uppgifter om timmer och trävaror som har släppts ut på marknaden:

- beskrivning, inklusive handelsnamn och produkttyp samt vanligt namn på träarten, och i tillämpliga fall fullständigt vetenskapligt namn,
- avverkningsland och i tillämpliga fall:
 - subnationell region där timret avverkades,
 - avverkningskoncession,
- kvantitet (uttryckt i volym, vikt eller antal enheter),
- namn och adress på verksamhetsutövarens leverantör,
- namn och adress på den handlare till vilken timret och trävarorna har levererats,
- handlingar eller andra uppgifter som anger att timret och trävarorna överensstämmer med den tillämpliga lagstiftningen.

Systemet för tillbörlig aktsamhet i artikel 6 i timmerförordningen ålägger verksamhetsutövaren att analysera och bedöma risken för att olagligt avverkat timmer eller trävaror som härrör från sådant timmer släpps ut på marknaden. Dessa riskbedömningsförfaranden omfattar bl.a. ”säkerställande av överensstämmelse med tillämplig lagstiftning, vilket kan innefatta certifiering eller andra av tredje part kontrollerade system som omfattar överensstämmelse med tillämplig lagstiftning”. Eftersom verksamhetsutövaren i timmerförordningen åläggs en mycket omfattande skyldighet att utreda ursprunget för det timmer och de trävaror som släpps ut på marknaden, uppfylls villkoret för uppsåt också vid ett förfarande där verksamhetsutövaren inte alls har försökt ta reda på ursprunget för det timmer och de trävaror som släpps ut på marknaden. Villkoret för uppsåt uppfylls också vid ett förfarande där verksam-

hetsutövaren vet att de handlingar som gäller lagligheten för det köpta avverkade timret är förfalskade.

Bestämmelserna om det föreslagna virkesbrottet och om den förseelse som nämns i avsnitt 2.1.6 i allmänna motiveringen och som avser utsläppande på marknaden av päl av katt eller hund har en del likheter med varandra. Båda bestämmelserna baserar sig på EU-reglering på förordningsnivå, som förbjuder att vissa varor släpps ut på marknaden och som förutsätter att det föreskrivs om påföljderna för utsläppande på marknaden i strid med förordningen. Det föreslagna virkesbrottet avviker dock väsentligt från förseelsen som avser utsläppande på marknaden av päl av katt eller hund i det avseendet att avsikten med timmerförordningen är att ingripa i olaglig verksamhet. Användningen av päl av katt eller hund kan dock i något land utanför Europeiska unionen vara lagligt. I timmerförordningen har olagligt avverkat definierats mycket brett. Det är inte enbart fråga om verksamhet som strider mot lagstiftningen om vård och användning av skogar eller den biologiska mångfalden i skogar. I timmerförordningen ingriper man också i lagstridig verksamhet som hänför sig till avverkningsrätter, betalning för avverkningsrätter och timmer, tredjeparters lagliga rättigheter avseende användning och besittningsrätt samt handel och tullar inom skogsbrukssektorn. Avsikten är att med bestämmelserna enligt timmerförordningen främja god förvaltning och efterlevnad av lagstiftningen i fråga om verksamhet som hänför sig till avverkning.

Straffet för virkesbrott föreslås vara böter eller fängelse i sex månader. Gärningen är straffbar enligt paragrafen, om inte strängare straff för gärningen bestäms någon annanstans i lag. Enligt 46 kap. 1 § 1 mom. 9 punkten i strafflagen ska den som bryter mot eller försöker bryta en i Europeiska gemenskapernas förordningar om import och export föreskriven eller med stöd av nämnda rättsakter meddelad regleringsföreskrift, för regleringsbrott dömas till böter eller fängelse i högst två år. Som det ovan har sagts avser utsläppande på marknaden i timmerförordningen också import av timmer eller trävaror. Om

gärningen samtidigt uppfyller rekvisitet både för det föreslagna virkesbrottet och för regleringsbrottet i 46 kap. 1 § 9 punkten i strafflagen, kan det dömas ut ett straff endast för regleringsbrottet. En gärning för vilken det döms ut straff för virkesbrott kan samtidigt uppfylla också rekvisitet för skogsbrott (48 a kap 3 § i strafflagen) eller naturskyddsbrott (48 kap, 5 § i strafflagen). För skogsbrott och naturskyddsbrott är straffet antingen böter eller fängelse i högst två år. Med beaktande av maximistrafet för ovannämnda regleringsbrott, skogsbrott och naturskyddsbrott (två år fängelse), kan det anses motiverat att maximistrafet för virkesbrott är fängelse i sex månader.

2 Närmare bestämmelser

Propositionen innehåller inte bestämmelser om bemyndiganden för statsrådet eller ministeriet att utfärda förordning.

3 Ikraftträdande

Lagarna avses träda i kraft så snart som möjligt.

4 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

Propositionen innehåller vissa bestämmelser som det är skäl att bedöma med avseende på grundlagen.

I 5 § i lagförslaget föreskrivs om kontroller. Kontrollerna enligt är till sin natur tillsynskontroller. På tillsynskontroller tillämpas inte 39 § i förvaltningslagen. Därför innehåller lagförslaget en bestämmelse enligt vilken den nämnda bestämmelsen i förvaltningslagen ska iakttas vid en kontroll. Syftet med bestämmelserna i lagförslaget är att vid kontrollerna genomföra och främja god förvaltning och rättsskydd i förvaltningsärenden.

Enligt 5 § 2 mom. i lagförslaget kan Landsbygdsverket anlita utomstående sakkunniga vid kontrollerna. De sakkunnigas uppgift ska vara att bistå. De ska inte ha uppgifter som är förenade med utövning av offentlig makt. När det gäller de sakkunnigas uppgifter är det fråga om en sådan överföring

av förvaltningsuppgifter på någon annan än en myndighet som avses i 124 § i grundlagen. Enligt 124 § i grundlagen kan offentliga förvaltningsuppgifter anförtros andra än myndigheter endast genom lag eller med stöd av lag, om det behövs för en ändamålsenlig skötsel av uppgifterna och det inte äventyrar de grundläggande fri- och rättigheterna, rätts-säkerheten eller andra krav på god förvaltning.

Enligt grundlagsutskottets tolkningspraxis förutsätter tryggheten av kraven på rätts-säkerhet och god förvaltning i den bemärkelse som avses i 124 § i grundlagen att de allmänna förvaltningslagarna iakttas när ärenden behandlas. Det är inte längre nödvändigt att till följd av 124 § i grundlagen ta in en hänvisning till allmänna förvaltningslagar. Grundlagen ställer inte heller några hinder för att ta in en förteckning över vilka lagar som ska tillämpas, om förteckningen är heltäckande (t.ex. GrUU 37/2010 rd). Mot denna bakgrund har det i propositionen tagits in bestämmelser om att förvaltningslagen, språklagen, samiska språklagen, lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet samt 14 och 15 § i statstjänstemannalagen ska tillämpas på utomstående sakkunniga. I propositionen ingår också en bestämmelse enligt vilken bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar tillämpas på sakkunniga när de utför uppdrag enligt den föreslagna lagen. När det gäller skadeståndsansvar hänvisas det i lagförslaget till skadeståndslagen.

Enligt 5 § 4 mom. i lagförslaget har Finlands skogscentral och Livsmedelssäkerhetsverket rätt att med stöd av ett bemyndigande från Landsbygdsverket utföra kontroller. Vid utförande av kontroller är det fråga om utövning av offentlig makt. När det gäller Finlands skogscentral är det fråga om en sådan överföring av förvaltningsuppgifter på andra än myndigheter som avses i 124 § i grundlagen. Också med stöd av gällande lagstiftning sköter Skogscentralen offentliga förvaltningsuppgifter. Till Skogscentralens uppgifter hör bl.a. verkställighetsuppgifter som gäller skogslagen och skogsskadelagen som granskats ovan (se kap. 2.1 Allmän motivering). I lagen om Finlands skogscentral finns bestämmelser om Skogscentralens befogenheter, ansvar och skyldigheter. Bl.a. i

15 § i lagen finns bestämmelser om iakttagande av den allmänna förvaltningslagstiftningen och om straffrättsligt ansvar. De föreslagna kontrolluppgifterna kan skötas endast av sådana personer vid Finlands skogscentral för vilka det i enlighet med bestämmelserna vid Finlands skogscentral har fastställts rätt att utöva offentlig makt. De föreslagna kontrolluppgifterna är till sin karaktär av samma typ som de uppgifter som Skogscentralen redan har med stöd av gällande lagstiftning. Skillnaden är dock den att det alltid är den behöriga myndigheten, dvs. Landsbygdsverket, som fattar beslut om fortsätta åtgärder till följd av kontrollerna enligt lagförslaget. Livsmedelssäkerhetsverket är en myndighet på vilken de allmänna förvaltningslagarna också i övrigt tillämpas.

I 5 § 1 mom. i lagförslaget finns bestämmelser om vad kontrollen kan gälla. Enligt 10 § i grundlagen är vars och ens privatliv, heder och hemfrid tryggade. I anknytning till denna bestämmelse har det i lagförslaget lagts till ett omnämnande om att kontrollerna inte kan utsträckas till att gälla utrymmen som används för boende av permanent natur.

I 9 § i lagförslaget föreskrivs om förbudet att släppa ut timmer och trävaror på marknaden. Landsbygdsverket fattar beslut om förbudet som kan förenas med vite. Förbudet enligt 9 § i lagförslaget kan anses vara nödvändigt på grund av skyldigheterna enligt artikel 4 i timmerförordningen. Enligt artikeln är det förbjudet att släppa ut på marknaden olagligt avverkat timmer och trävaror som härrör från sådant timmer. I anslutning till detta är verksamhetsutövaren skyldig att upprätthålla ett system för tillbörlig aktsamhet. Syftet med systemet för tillbörlig aktsamhet är att säkerställa att timret och trävarorna har ett lagligt ursprung.

Förbudet enligt lagförslaget är inte ett primärt medel för att ingripa mot brister i systemet för tillbörlig aktsamhet. I enlighet med god förvaltning är det primära medlet att Landsbygdsverket ger en uppmaning att bristerna i systemet för tillbörlig aktsamhet ska avhjälpas inom utsatt tid. Det föreskrivs om detta i 8 § i lagförslaget. Det primära medlet ska alltså vara rådgivning och en uppmaning att avhjälpas bristerna. Om verksamhetsutövaren inte följer uppmaningen inom

utsatt tid kan Landsbygdsverket fatta beslut om att verksamhetsutövaren ska korrigera bristerna i systemet för tillbörlig aktsamhet. Enligt 9 § 1 mom. i lagförslaget är det aktuellt med ett föreläggande om korrigering åtgärder endast i sådana situationer där det kan anses vara särskilt allvarligt att inte följa bestämmelserna i systemet för tillbörlig aktsamhet. Förbudsrätten är med andra ord bunden till hur betydande försummelsen i fråga är. Därför kan ett föreläggande om korrigering åtgärder komma i fråga endast om verksamhetsutövaren har släppt ut timmer eller trävaror på marknaden utan att använda ett system för tillbörliga aktsamhet eller om verksamhetsutövarens system för tillbörlig aktsamhet upprepade gånger uppvisat avsevärda brister. Ett förbud mot utsläppande på marknaden kan bli aktuellt först i ett sådant skede då verksamhetsutövaren inte har iakttagit föreläggandet om korrigering åtgärder. Därför anses det i propositionen att förfarandet i flera skeden ger verksamhetsutövaren tillräckliga garantier för att myndigheternas åtgärder ska kunna förutses.

Grundlagsutskottet har i sin praxis i fråga om reglering av näringsverksamhet ansett att ett återkallande av ett tillstånd är en myndighetsåtgärd som ingriper kraftfullare i individens rättsliga ställning än avslag på en ansökan om tillstånd. Därför har utskottet ansett att det för att lagstiftningen ska vara proportionerlig är nödvändigt att möjligheten att återkalla tillstånd kopplas till allvarliga eller väsentliga förseelser eller försummelser och till att eventuella anmärkningar och varningar till tillståndshavaren inte har lett till att bristerna i verksamheten har korrigerats (t.ex. GrUU 32/2010 rd, GrUU 58/2010 rd, GrUU 31/2006 rd, GrUU 8/2006 rd och GrUU 48/2005 rd). Grundlagsutskottet har utöver hur väsentligt förfarandet eller förseelsen är också fäst uppmärksamhet vid hur ofta förfarandet eller förseelsen upprepas (t.ex. GrUU 872006 rd och GrUU 58/2010 rd). Grundlagsutskottet har också i samband med ett återkallande av en koncession för att bedriva järnvägstrafik fäst uppmärksamhet vid att koncessionshavaren innan koncessionen återkallas ska beredas tillfälle att rätta till någon annan med tanke på bedrivande av järnvägstrafik eller trafiksäkerheten väsentlig

brist i koncessionsvillkoren (GruUU 66/2002 rd).

Förbudet enligt 9 § 2 mom. i lagförslaget är relativt likadant som marknadsföringsförbudet för skogsodlingsmaterial enligt 26 § i lagen om handel med skogsodlingsmaterial (241/2002). Enligt grundlagsutskottet kan marknadsföringsförbudet för skogsodlingsmaterial i sak jämföras med att registreringen av en leverantör av skogsodlingsmaterial temporärt återkallas till den del som förbudet utsträcks "till att mera omfattande gälla marknadsföring av sådant skogsodlingsmaterial som strider mot bestämmelserna". Utskottet konstaterade att motiven till förbudet specificerats i 26 § 1 mom. där det också föreskrivs om att förbud kan meddelas för tiden för utförandet av behövliga undersökningar. Enligt utskottet är bestämmelserna i 2 mom. om när ett förbud ska meddelas för viss tid och när det ska upphävas utan dröjsmål viktiga med tanke på verksamhetsidkarens rättsliga ställning. Vidare kan jord- och skogsbruksministeriet med stöd av 26 § 3 mom. förbjuda marknadsföring av skogsodlingsmaterialet till slutanvändaren och besluta om villkoren för användningen av det. Enligt utskottet ska grunderna också för dessa åtgärder specificeras i förslaget. Utskottet ansåg att det föreslagna systemet gav verksamhetsidkaren tillräckliga garantier för en förutsebar myndighetsverksamhet. Därmed var inte 25 och 26 § i lagförslaget problematiska med tanke på grundlagen.

Enligt propositionen fyller förbudet enligt 9 § 2 mom. i lagförslaget de krav på återkallande av tillstånd för näringsverksamhet som grundlagsutskottet i praktiken har ställt, eftersom förbudet är kopplat till allvarliga, väsentliga och upprepade försummelser samt till att Landsbygdsverkets uppmaning och föreläggande om korrigering åtgärder inte har lett till att bristerna i verksamheten har korrigerats. Enligt propositionen ger ett förfarande i flera skeden som baserar sig på uppmaning och föreläggande om korrigering åtgärder verksamhetsutövaren tillräckliga garantier för att myndigheternas åtgärder ska kunna förutses. Med tanke på verksamhetsutövarens rättsskydd är det viktigt att förbudet omedelbart återkallas när bristerna i systemet för tillbörlig aktsamhet har avh-

jälpts på ett sätt som Landsbygdsverket godkänner. Med tanke på rättskyddet är det också viktigt att det är möjligt att söka ändring i sådana beslut som gäller förbud.

Förbudet i 9 § 2 mom. i lagförslaget har också ett samband med egendomsskyddet i och med att verksamhetsutövare inte kan släppa ut på marknaden timmer och trävaror som de har i sin besittning. Enligt propositionen kan de begränsningar av friheten att använda egendom anses lindriga jämfört med det samhälleliga intresse som ligger till grund för dem. Målet är alltså att säkra att endast lagligt avverkat timmer eller trävaror som härrör sig från sådant timmer får släppas ut på marknaden. I anslutning till förbudet enligt 9 § 2 mom. i lagförslaget kan det desutom konstateras att grundlagsutskottet när det gäller regeringens proposition om godkännande av vissa bestämmelser i konventionen om förbud mot och förhindrande av olovlig import, export och överföring av

äganderätt avseende kulturegendom och i Unidroit-konventionen om stulna eller olagligt exporterade kulturföremål (RP 185/1998 rd) som allmän utgångspunkt konstaterat att vår rättsordning inte skyddar lagstridiga rättshandlingar eller sådan besittning av egendom som bygger på brottsligt förvärv (GrUU 47/1998 rd).

Med tanke på grundlagen innehåller inte den föreslagna lagen om utsläppande av timmer och trävaror på marknaden och den föreslagna lagen om ändring av 48 a kap. i strafflagen problematiska begränsningar eller andra konstitutionella problem. Enligt propositionen kan därför de lagförslag som ingår i propositionen behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag**om utsläppande på marknaden av timmer och trävaror**

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Lagens syfte

Genom denna lag verkställs Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 995/2010 om fastställande av skyldigheter för verksamhetsutövare som släpper ut timmer och trävaror på marknaden, nedan *timmerförordningen*, och genomförs de EU-rättsakter som antagits med stöd av den.

3) *handlare* en fysisk eller juridisk person enligt artikel 2 d i timmerförordningen,

4) *olagligt avverkat timmer* timmer som avverkats på det sätt som avses i artikel 2 g i timmerförordningen,

5) *system för tillbörlig aktsamhet* det system som avses i artikel 4.2 i timmerförordningen,

6) *spårbarhet* uppgifter om timrets eller trävarornas leveranskedja enligt artikel 5 i timmerförordningen.

2 §

Behörig myndighet

Landsbygdsverket är behörig myndighet enligt timmerförordningen. Dessutom sköter Finlands skogscentral, Livsmedelssäkerhetsverket, Tullen och Finlands miljöcentral sina i lag föreskrivna uppgifter för verkställigheten av denna lag.

4 §

Tillsyn

Landsbygdsverket svarar för tillsynen och genomförandet av tillsynen i anslutning till timmerförordningen.

5 §

Kontroller

3 §

Definitioner

I denna lag avses med

1) *timmer och trävaror* timmer och trävaror enligt artikel 2 a i timmerförordningen,

2) *verksamhetsutövare* en fysisk eller juridisk person enligt artikel 2 c i timmerförordningen,

Landsbygdsverket har i den utsträckning det krävs för tillsynen över efterlevnaden av de EU-rättsakter som avses i 1 § rätt att utföra kontroller i de fordon och de affärs- och lagerlokaler och andra motsvarande utrymmen som används för utövande av yrke eller idkande av näring samt till andra områden där det finns handlingar som gäller systemet för tillbörlig aktsamhet eller spårbarheten, eller där det finns timmer eller trävaror. Vid kontrollerna ska bestämmelserna i 39 § i för-

valtningslagen (434/2003) iakttas. Kontroller får inte genomföras i utrymmen som används för boende av permanent natur.

På begäran av Landsbygdsverket kan en utomstående sakkunnig bistå vid kontrollen. På utomstående sakkunniga tillämpas förvaltningslagen, språklagen (423/2003), samiska språklagen (1086/2003), lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) samt 14 och 15 § i statstjänstemannalagen (750/1994). På sakkunniga tillämpas bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar när de utför uppdrag enligt denna lag. Bestämmelser om skadeståndsansvar finns i skadeståndslagen (412/1974).

Verksamhetsutövare, handlare och andra som är föremål för kontroll ska bistå Landsbygdsverket vid kontrollen. Landsbygdsverket har vid en kontroll rätt att omhänderta de handlingar eller kopior av handlingar som gäller systemet för tillbörlig aktsamhet och spårbarheten för timmer och trävaror samt annat material som ska kontrolleras, om det är nödvändigt för att utreda omständigheter som gäller föremålet för kontrollen. Landsbygdsverket har dessutom rätt att i samband med en kontroll utföra undersökningar som gäller timmer eller trävaror och att utan ersättning ta så många prov som behövs för tillsynen.

Finlands skogscentral och Livsmedelssäkerhetsverket har rätt att med stöd av ett beordrigande från Landsbygdsverket utföra en sådan kontroll som avses i denna paragraf.

6 §

Rätt att få uppgifter av verksamhetsutövare och handlare

Landsbygdsverket har rätt att av verksamhetsutövare och handlare få sådana uppgifter som behövs för tillsynen över efterlevnaden av de EU-rättsakter som avses i 1 §. Samma rätt har Finlands skogscentral och Livsmedelssäkerhetsverket, om Landsbygdsverket har lämnat dem ett i 5 § 4 mom. avsett beordrigande att utföra en kontroll som gäller verksamhetsutövaren och handlaren.

Rätten enligt 1 mom. att få uppgifter gäller också sådana uppgifter som annars skulle vara sekretessbelagda på grund av att de gäller privat affärsverksamhet eller en enskild persons ekonomiska ställning.

7 §

Rätt att få uppgifter av myndigheter och andra som sköter offentliga förvaltningsuppgifter

Landsbygdsverket, Finlands skogscentral, Livsmedelssäkerhetsverket, Tullen och Finlands miljöcentral är oberoende av sekretessbestämmelserna skyldiga att lämna varandra sådana uppgifter som är nödvändiga vid tillsynen över efterlevnaden av de EU-rättsakter som avses i 1 §. Oberoende av sekretessbestämmelserna har de nämnda myndigheterna och Finlands skogscentral rätt att av andra myndigheter, eller andra som sköter offentliga förvaltningsuppgifter, få sådana uppgifter som är nödvändiga vid tillsynen över efterlevnaden av de EU-rättsakter som avses i 1 §.

Finlands skogscentral ska på eget initiativ underrätta Landsbygdsverket om det finns sannolika skäl att misstänka att det skett en sådan gärning eller försummelse enligt 18 § i skogslagen (1093/1996) som gäller anmälan om användning av skog eller avverkning av trädbestånd. Finlands skogscentral har dock inte anmälningsplikt om korrigerande åtgärder i enlighet med 20 § i skogslagen redan har vidtagits i fråga om den lagstridiga åtgärden, eller om gärningen eller försummelsen är sådan att skogscentralen enligt 22 § i skogslagen inte behöver göra en anmälan om den till polisen.

De uppgifter som avses i 1 och 2 mom. kan lämnas ut genom teknisk anslutning. Med avvikelse från 8 § 1 mom. i lagen om Finlands skogscentralers system för skoglig information (419/2011) är Finlands skogscentral skyldig att för Landsbygdsverket öppna en teknisk anslutning till systemet för skoglig information för utlämnande av sådana uppgifter som avses i 1 och 2 mom.

8 §

Uppmaning

Om det vid tillsynen eller på annat sätt upptäcks brister som gäller skyldigheten att iaktta systemet för tillbörlig aktsamhet, ska Landsbygdsverket ge verksamhetsutövaren en skriftlig uppmaning att avhjälpa bristerna eller upphöra med det felaktiga förfarandet samt bestämma en tid inom vilken detta ska göras. Detsamma gäller tillsynen över att den skyldighet som gäller spårbarheten för timmer och trävaror iakttas.

9 §

Föreläggande om avhjälpande samt förbud och vite

Om de brister som gäller systemet för tillbörlig aktsamhet inte på det sätt som avses i uppmaningen enligt 8 § har avhjälpits inom den tid som bestämts, ska Landsbygdsverket förelägga verksamhetsutövaren att inom utsatt tid avhjälpa bristerna. Ett föreläggande kan meddelas endast om

1) verksamhetsutövaren har släppt ut timmer eller trävaror på marknaden utan att använda ett system för tillbörlig aktsamhet, eller

2) verksamhetsutövarens system för tillbörlig aktsamhet upprepade gånger uppvisat avsevärda brister.

Landsbygdsverket kan förbjuda en verksamhetsutövare att på marknaden släppa ut sådant timmer eller sådana trävaror i fråga om vilka verksamhetsutövaren inte har följt ett föreläggande om avhjälpande enligt 1 mom. Förbudet ska meddelas för viss tid, och det får gälla i högst 3 månader. Om verksamhetsutövaren släpper ut timmer eller trävaror på marknaden säsongartat, får förbudet dock gälla i högst ett år. Förbudet ska utan dröjsmål återkallas när bristerna i systemet för tillbörlig aktsamhet har avhjälpits på ett sätt som Landsbygdsverket godkänner.

Landsbygdsverket får förena ett förbud enligt 2 mom. med vite. Bestämmelser om vite finns i viteslagen (1113/1990). Landsbygdsverket ska övervaka att förbudet iakttas. I

fråga om import är det dock Tullen som övervakar att förbudet iakttas.

10 §

Handräckning

Landsbygdsverket har rätt att vid behov få handräckning av andra myndigheter för att utföra tillsyns- och kontrolluppgifter enligt denna lag.

11 §

Anmälan till förundersökningsmyndigheten och hörande av Landsbygdsverket

Om Landsbygdsverket har sannolika skäl att misstänka att en gärning som avses i 12 § har skett, ska verket anmäla detta till förundersökningsmyndigheten för förundersökning. Anmälan behöver dock inte göras, om gärningen med beaktande av omständigheterna är ringa och allmänt intresse inte kräver en närmare utredning av ärendet.

Åklagaren ska höra Landsbygdsverket innan åtal väcks för virkesförseelse eller virkesbrott. När domstolen behandlar ett mål som gäller en sådan förseelse eller ett sådant brott ska den ge Landsbygdsverket tillfälle att bli hört.

12 §

Straff

Bestämmelser om straff för virkesbrott finns i 48 a kap. 3 b § i strafflagen (39/1889).

Den som uppsåtligen åsidosätter

1) skyldigheten att tillämpa ett system för tillbörlig aktsamhet enligt artikel 4 i timmerförordningen eller

2) spårbarhetskravet enligt artikel 5 i timmerförordningen

ska, om inte strängare straff för gärningen föreskrivs någon annanstans i lag, för *virkesförseelse* dömas till böter.

Den som bryter mot ett med vite förenat förbud som har meddelats med stöd av 9 §

behöver inte dömas till straff för samma gärning, om vitet har dömts ut genom ett lagakraftvunnet beslut.

13 §

Förverkandepåföljder samt kostnader i samband med beslag

Bestämmelser om förverkandepåföljder finns i 10 kap. i strafflagen (39/1889) föreskrivs om förverkandepåföljder. Olagligt timmer eller olagliga trävaror som döms förverkade till staten får säljas på offentlig auktion.

Verksamhetsutövaren ska till staten betala de kostnader som lagringen av timret eller trävarorna medför under den tid de är beslagtagna.

De kostnader som avses i 2 mom. får dras av från priset för det timmer eller de trävaror som sålts på offentlig auktion. Verksamhetsutövaren ska dock till staten betala de kostnader som inte kan täckas genom försäljningen av timret eller trävarorna på offentlig auktion.

14 §

Jord- och skogsbruksministeriets styrnings- och tillsynsuppgift

Jord- och skogsbruksministeriet ska övervaka Landsbygdsverkets verksamhet när det gäller skötseln av de uppgifter som verket har enligt denna lag. Ministeriet har oberoende av sekretessbestämmelserna rätt att av Landsbygdsverket få uppgifter som är nöd-

vändiga för tillsynen och att utföra sådana kontroller av Landsbygdsverkets verksamhet som behövs för tillsynen över efterlevnaden av denna lag.

Landsbygdsverket ska utarbeta den rapport som avses i artikel 20.1 i timmerförordningen och lämna rapporten till jord- och skogsbruksministeriet fyra veckor innan tidsfristen enligt den bestämmelsen löper ut. Landsbygdsverket kan lämna rapporten till kommissionen först efter det att jord- och skogsbruksministeriet har beslutat att rapporten ska godkännas.

15 §

Europeiska unionens inspektörer

Bestämmelserna i 5—7 § om finska myndigheters rätt att utföra kontroller och få uppgifter gäller också Europeiska unionens institutioner och de behöriga myndigheterna i Europeiska unionens medlemsländer, om det är fråga om en kontroll som de nämnda myndigheterna genomför i samarbete med Landsbygdsverket. Bestämmelserna i 5—7 § gäller då också jord- och skogsbruksministeriet.

16 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 20 .

2.

Lag**om ändring av 48 a kap. i strafflagen**

I enlighet med riksdagens beslut
fogas till 48 a kap. i strafflagen (39/1889) en ny 3 b § som följer:

48 a kap.

Om naturresursbrott

3 b §

Virkesbrott

ror på marknaden yrkesmässigt på marknaden släpper ut olagligt avverkat timmer eller trävaror som härrör från sådant timmer ska, om inte strängare straff för gärningen föreskrivs någon annanstans i lag, för *virkesbrott* dömas till böter eller fängelse i högst sex månader.

Den som i strid med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 995/2010 om fastställande av skyldigheter för verksamhetsutövare som släpper ut timmer och träva-

_____ Denna lag träder i kraft den 20 .

Helsingfors den 5 september 2013

Statsminister

JYRKI KATAINEN

Jord- och skogsbruksminister *Jari Koskinen*

*Bilaga
Parallelltext*

Lag

om ändring av 48 a kap. i strafflagen

I enlighet med riksdagens beslut
fogas till 48 a kap. i strafflagen (39/1889) en ny 3 b § som följer:

Gällande lydelse

48 a kap.

Om naturresursbrott

Föreslagen lydelse

48 a kap.

Om naturresursbrott

3 b §

Virkesbrott

*Den som i strid med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 995/2010 om fastställande av skyldigheter för verksamhetsutövare som släpper ut timmer och trävaror på marknaden yrkesmässigt på marknaden släpper ut olagligt avverkat timmer eller trävaror som härrör från sådant timmer ska, om inte strängare straff för gärningen föreskrivs någon annanstans i lag, för **virkesbrott** dömas till böter eller fängelse i högst sex månader.*

Denna lag träder i kraft den 20 .